

Siyasi gelişmeler üzerine...

6. Kongremiz ile 7. Kongremiz arasında geçen dört yıllık dönem (1997–2001) içinde olan somut siyasi gelişmeler üzerine partimiz bu dönem içinde yayınlanan legal/illegal yayınlar üzerinden sürekli tavır takındı; güncel gelişmeler hakkında yapılan değerlendirmelerimiz konusunda partimiz içinde köklü bir fikir ayrılığı çıkmadı. Marksist-leninist çizgimizin pratiğe uygulanmasında bu dört yıllık dönem içinde de başarılı bir faaliyet yürüttük.

Dört yıllık gelişmeler bir bütün olarak ele alındığında şunları söylemek istiyoruz:

Dünya emperyalist sisteminin durumu ve gelişmesinde özsel bir değişiklik yok...

Dört yıl içinde çok hızlı değişiklikler ve gelişmeler yaşadık. Fakat bu değişiklikler ve gelişmeler özsel konularda olmadı.

Dört yıl içinde yaşadığımız gelişmeler şunu bir kez daha –bunun tersi idialara rağmen– açıkça gösterdi:

İçinde yaşadığımız çağ tekelci kapitalizmin dünyada egemen olduğu; emperyalizm çağıdır. Emperyalizme ait olan temel çelişmeler bugün de dünyada varlığını sürdürmekte kalmamakta, daha da keskinleşmekte ve

bu çelişmeler proleter dünya devriminin objektif temelini oluşturmaktadır. Emperyalizmin biricik gerçek alternatifi dün olduğu gibi bugün de proleter dünya devrimidir. Bu anlamda yaşadığımız çağ emperyalizm ve proleter devrim(leri) çağıdır.

Emperyalizmin ideologları ve propagandacıları, özellikle 1990'lı yılların başlarından bu yana yoğun bir biçimde, artık yeni bir “döneme”, “çağa” girildiği; hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığı tezlerini yaygınlaştırıyor. Tabii ki, hiçbir şey eskisi gibi değil. Her şey değişiyor. Burada soru değişikliklerin öze ait olup olmadığı sorusudur. Ve emperyalizmin propagandacıları bu soruya ısrarla, değişiklikleri öze aitmiş gibi göstererek cevap veriyorlar.

Örneğin son dört yıl içinde yaşanan kimi büyük uluslararası tekel birleşmeleri, sanki emperyalizmin özünde bir şey değiştirmiş gibi, çok yeni bir gelişmeymiş vb. gibi gösterildi. Gerçekte ise bu bağlamda olan, emperyalizmin gelişmesinin doğal sonuçlarıydı. Esasta değişen tekel birleşmelerinin boyutlarıydı yalnızca.

Ya da iletişim teknolojisindeki çok hızlı gelişmeler; gen teknolojisindeki son yıllardaki çok hızlı gelişmeler, emperyalizmi kökten değiştirmiş gibi gösterildi. Gerçekte ise olan bir yandan komünizmin maddi temelleri daha da gelişirken, anda emperya-

lizmin dünya egemenliğinin bu tekniklerin kullanılmasıyla daha da pekiştirilmesi idi.

Emperyalizmin propagandacıları artık komünizmin çöktüğü, onun bir alternatif olmadığını gördüğü; kapitalizmin de eski yağmacı, “vahşi” kapitalizm olmadığı; sermayenin “toplumsal sorumluluk” bilincinde hareket ettiği, gelinen yerde gidişin sermayelerin birleşmesiyle, birleşmiş bir dünya sermayesi ve devletine doğru olduğu, daha şimdiden kapitalizmin/burjuvazinin kimi değerlerinin (insan hakları, [burjuva] demokrasi[si] vb.) artık insanlığın ortak değerleri haline geldiği ve bu değerleri bütün insanlık adına “savunan”, “koruyan” uluslararası kuruluş ve güçlerin daha etkin hale geldikleri ve gelecekteki tezlerini savunuyorlar. Bunlar aynı zamanda özellikle haberleşme teknolojisindeki muazzam gelişmelerden yola çıkarak, artık “bilgi çağı”na girildiği, bu çağda herkesin istediği bilgiye istediği anda ulaşabileceği, bu yüzden de eşitsizliğin temellerinin ortadan kalktığı, iletişim teknolojisinin gelişmesiyle bütün dünyanın artık birleştiği, “global bir köy” haline geldiğini savunuyorlar.

Globalizasyon (küreselleşme) dönemin görünürde herşeyi açıklayan fakat gerçekte hiçbir şeyi açıklamayan sihirli sözcüğü oluyor.

“Globalizasyon” denen şey özde, sermayenin (daha doğrusu büyük ser-

Emperyalizme ölüm! Tek yol devrim!

maye gruplarının, emperyalist tekellerin) dünya hegemonyası peşinde “enternasyonalleşmesi”nden, yani bir yandan “enternasyonal” alanda operasyon alanını sürekli genişletmesi, diğer yandan değişik “ulusal” sermaye gruplarının, dünya pazarında daha iyi rekabet şartlarına kavuşabilmek amacıyla birleşmesinden başka bir şey değildir. Globalizasyon, gerçekte emperyalist sermayenin hem çeşitli “ulusal” büyük sermaye gruplarının birleşmesi –bu daha çok büyüğün küçüğü yutması biçiminde oluyor–, hem de dünyanın en ücra köşelerine kadar girmesi anlamında enternasyonalleşmesinin en uç boyutlara varmasının modern adından başka bir şey değildir. Enternasyonalleşme büyük emperyalist sermayenin doğal eğilimidir. Bu enternasyonalleşmenin boyutlarının büyümesi, dünyanın en geri ülkelerinde bile antiemperyalist-demokratik devrimlerin objektif koşullarını daha da olgunlaştırmaktadır. İleri –emperyalist/kapitalist– ülkeler açısından ise globalizasyonun anlamı, üretimin toplumsallaştırılmasının en üst boyutlara varması, sosyalist devrimlerin ve komünizme ilerlemenin objektif koşullarının her zamankinden daha olgun hale gelmesidir. Dünya bir bütün olarak ele alındığında, “globalizasyon”, değişik devrimlerin birbirine karşılıklı etkimesini, sosyalist devrimlerle antiemperyalist demokratik devrimlerin, proleter dünya devrimi sürecinin birbirini karşılıklı etkileyen unsurları olduğunu çok daha açık göstermektedir.

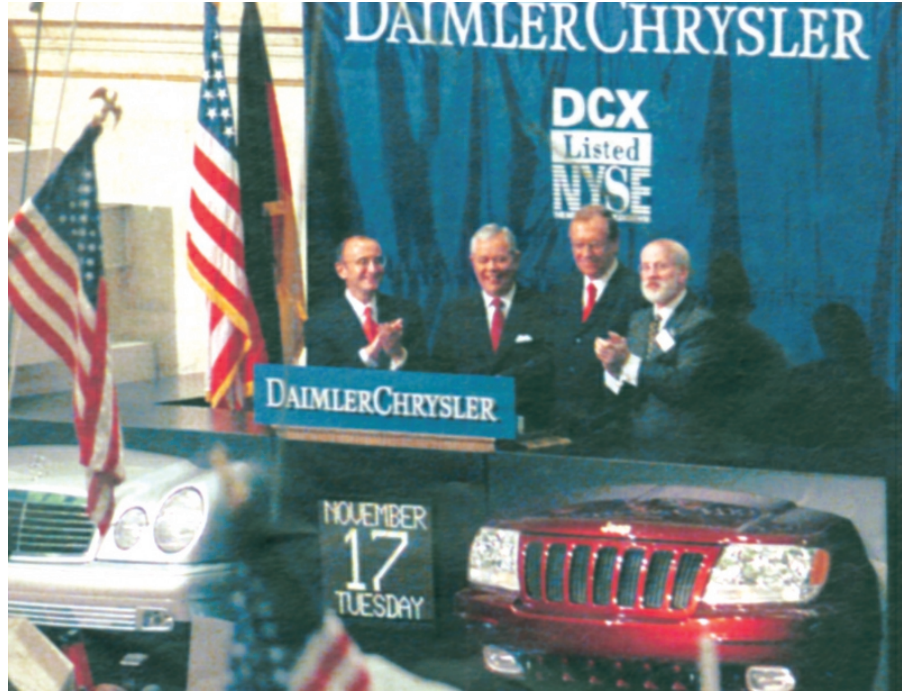
Emperyalizmin ideolog ve propagandacılarının her türlü olumluluğu yüklediği globalizasyon sözcüğü, kimi “sol”cular, en başta da her türlü kötülüğü “yabancı” egemenliğinde gören milliyetçi “sol”cular tarafından her türlü olumsuzluğun yüklendiği bir sözcük olarak kullanılıyor. Her iki kullanımda da fakat, “globalizasyon” denilen şey, her halükârda ilişkilerde özsel değişikliklerin adı olarak kullanılıyor.

Fakat geçmiş dört yıldaki gelişmeler de, var olan bütün değişikliklere rağmen, değişikliklerin öze ait olmadığını gösteriyor.

Evet, boyutlarda, uluslararası sermayenin uluslararası piyasalarda dolaşım hızında vb. değişiklikler vardır. İletişim araçlarındaki muazzam gelişmeler –her şeyden önce bilgisayar tekniğindeki muazzam gelişmeler– sonucu da olarak uluslararası sermayenin hareket alanı ve dolaşım hızı, örneğin bundan çok değil 20–25 yıl öncesine göre bile muazzam bir artış göstermiştir. Son dönemde gen teknolojisinde muazzam gelişmeler ve atılım var. Fakat bunlar işin özünde bir değişiklik yapmıyor. Dün de olan emperyalist büyük sermayenin dünya hegemonyası için uluslararası hareketi

emperyalizm çağında emperyalist sermayenin en tipik, en özgün hareket biçimlerinden biriydi, biridir. Bunu “globalizasyon” adı altında sanki çok yeni bir şey, özsel bir değişiklik vb. olarak göstermek, gerçeklerin üzerine örtmektir.

Emperyalizmin propagandacılarının bunu yapmasının mantıklı temeli şudur: “Globalizasyon” ile emperyalist teknelci sermaye artık “ulusal” çıkarların filan üzerine çıkmış durumdadır; o artık bütün insanlığın “uluslararası” “global” çıkarlarını gözetten bir konuma gelmiştir. “Dar ulusal çıkarlar” içinde hapsolmayan, gerçek anlamda

● Daimler Chrysler – AOL Time Warner birleşmesinde olduğu gibi son dört yıl içinde yaşanan kimi büyük uluslararası tekel birleşmeleri, sanki emperyalizmin özünde bir şey değiştirmiş gibi, çok yeni bir gelişmeymiş vb. gibi gösterildi. Gerçekte ise bu bağlamda olan, emperyalizmin gelişmesinin doğal sonuçlarıydı.

idi, bugün de olan budur. Dün de değişik “ulusal” sermaye gruplarının diğer başkalarına karşı birleşmesi söz konusu idi, bugün de olan budur. Sermayenin enternasyonalleşmesi, em-

enternasyonal-global olan sermaye, uluslararası alanda barışın, insanlığın ortak değerlerinin savunucusudur. O ilerlemeden, insan haklarından, demokrasiden, “sürdürülebilir kalkınma”dan; çevrenin gelecek kuşaklar için korunmasından vb. yanadır!!! Yani globalizasyon ile kapitalizm öz değiştirmiştir!!! Globalizasyon insanlığın ileriye doğru hareketinin adıdır, onu savunmak ilericilik, karşı çıkmak gericiliktir! vb. vb.

Dünya işçi ve emekçileri, ezilen

halklar bu propagandalarla kandırılıyor...

Emperyalizmde uluslararası hukuk...

Dünya emperyalist sisteminde özel bir değişiklik yoktur. Emperyalistler dün de saldırgandı, bugün de... Hatta emperyalist büyük güçler bugün her zamankinden daha pervasızca başka ülkelere müdahale edebilmektedirler. NATO'nun Yugoslavya'ya saldırısı bu gerçeği çok net ortaya koymuştur.

Emperyalist büyük güçler İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan –ve

tırmasının engeli değildi. Yine de herhangi bir ülkeye yapılacak bir müdahalenin uluslararası hukuka uygun olmaması sözkonusuydu. Şimdi bu ilke geçersiz hale getirildi. Şimdi uluslararası hukuk bağlamında emperyalist büyük güçlerin temel tezi şudur: İnsan hakları, batının değerleri ve “ulusların kendi kaderini tayin hakkının” çiğnenmediği yerde “devletlerin birbirinin içişine karışmaması” ilkesi artık geçersizdir.

NATO'nun Yugoslavya'ya saldırısı, uluslararası hukukun emperyalistlerin çıkarlarıyla çeliştiği noktada bir çırpıda bir kenara atılacağını gösterdi. NATO, Yugoslavya'ya karşı savaşta BM'nin yerine geçmiş durumdadır;

Burjuvazinin kendi hukuk kurallarını da çiğneyerek korsan bir şekilde kaçırarak duruşmaya çıkardıkları Miloseviç şahsında verdikleri mesaj, dünyada kimin sözünün geçtiğinin çok belirgin bir biçimde gösterilmesidir. Bu olay, ilk defa (eski) bir devlet başkanının savaş suçlusunu olarak yargılanması olayıdır. Bu açıdan da oldukça önemlidir... Bu olayla emperyalistler kendilerine kafa tutanları, hiç bir uluslararası hukuk kaygısı düşünmeden ezebileceklerini göstermek istemektedirler.

sosyalist bir devlet ve kampın varlığı şartlarındaki güç dengesinden de kaynaklanan– uluslararası hukuk düzenini andaki çıkarlarına uygun olarak yeniden düzenliyorlar.

İkinci Dünya Savaşı ertesinde kurulan uluslararası hukuk düzeninde devletlerin birbirlerinin “içişlerine karışmama” ilkesi en azından söylemde çikış noktalarından biriydi. Bu düzen Sovyetler Birliği yozlaştıktan sonra da, dünya sosyalemperyalist-emperyalist kamplar bölünmesini yaşadığı sürede de esasta sürdü. Kuşkusuz, sözkonusu uluslararası düzen, yine güçlülerin güçsüzlere istediğini yap-

“uluslararası hukukun belirleyicisi” durumundadır.

Yugoslavya'ya karşı emperyalist saldırının gerekçesi “evrensel insan haklarının çiğnenmesi”, “etnik temizlik yapılması”, “insani dram yaşıyor olması” vb.'dir. Bunun pratik anlamı; emperyalist güçler içinde en güçlü olanların “insan haklarını”, “etnik sorununu” bahane ederek tüm devletlere askeri müdahale etmesinin kapısının açılmış olmasıdır. Bu gerekçe ciddiye alındığında, bugün dünyanın her alanında NATO'nun “insani müdahalesinin” yolu açılacaktır.

Emperyalistler, kendi çizdikleri çer-

çevenin dışına çıkan, kendilerine kafa tutan küçük haydutları da hizaya getirmek için kendi çıkarlarının koruyuculuğunu yapan, kendi çizdikleri “hukuk” çerçevesinde hareket eden yargı kurumunu da işletmeye başlamışlardır.

2001'in Haziran ayında, eski Yugoslavya başkanı Miloseviç savaş suçlusunu olarak yargılanması için NATO'ya verildi. Miloseviç'in batılı emperyalistlere teslim edilmesi ilginçliklerle doludur. Teslim eden şimdiki Yugoslavya'nın hükümetidir, hükümetin adına Cinciç'tir.

Cinciç hükümetinin bu yaptığı bizzat kendi Yugoslav iç hukukuna aykırı olmasına rağmen, Miloseviç'i NATO'ya teslim etmiştir. Hükümet adına bu olay hakkında açıklama yapan Cinciç “çocuklarımızın geleceği için yaptık” vb. açıklamasını yaptı. Miloseviç'in teslim edilmesinin ardından Yugoslavya'ya dondurulmuş olan krediler akmaya başladı. Kendi iç hukuklarını çiğniyorlar ve batılı emperyalistlerin istediği temelde hareket ediyorlar. Ve bu yaptıklarının karşılığı olarak da, borç para muslukları açılarak “ödüllendiriliyorlar”. Yani Cinciç hükümeti uşaklık sadakatini gösterdi ve borç para karşılığında Miloseviç'i emperyalistlere sattı. Onlara şirin göründü, görüldü.

Temmuz başında ise Miloseviç'in savaş suçlusunu olarak yargılandığı ilk duruşma yapıldı. Yapılan duruşma her haliyle, duruşmanın hukuksal bir dayanağı olmayan bir duruşma olduğunu gösterdi. Bu duruşmaya hukuksal bir çehre verilmeye çalışıldığında da, yapmacıklık iyice sırttı.

Burjuvazinin kendi hukuk kurallarını da çiğneyerek korsan bir şekilde kaçırarak duruşmaya çıkardıkları Miloseviç şahsında verdikleri mesaj, dünyada kimin sözünün geçtiğinin çok belirgin bir biçimde gösterilmesidir. Bu davanın, örneğin İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki Nürnberg davalarıyla bir benzerliği yoktur.

Bu olay, ilk defa (eski) bir devlet başkanının savaş suçlusunu olarak yargılanması olayıdır. Bu açıdan da oldukça önemlidir... Bu olayla emperyalist-

Tek, gerçek alternatif: Sosyalizm!

ler kendilerine kafa tutanları, hiç bir uluslararası hukuk kaygısı düşünmeden ezebileceklerini göstermek istemektedirler. Örneğin Saddam, Kaddafi, Castro... gibilerine neler yapabileceklerinin gözdağını vermektedirler.

Tekelleşme ve ulusal devletlere ilişkin durum...

Sermayenin büyümesi, yoğunlaşması ve buna bağlı olarak tekelleşmesi kapitalist üretimin zorunlu bir yasadır. Bu yoğunlaşma ve tekelleşme süreci, dünya çapında kapitalizmin teknelci aşamasını beraberinde getirmiştir. Emperyalizm şartlarında da sermayenin yoğunlaşması, merkezileşmesi süreci devam etmektedir. Sermaye bunun yanında daha da yoğun ve hızlı bir biçimde “ulusal devlet” sınırlarını aşarak, daha büyük bir biçimde enternasyonalleşmektedir. Emperyalizmin içinde bulunduğumuz dönemde, tekelleşme eğilimi çok büyük sermaye gruplarının, çok büyük uluslararası tekellerin birleşerek muazzam büyüklükte yeni uluslararası tekellerin oluşmasını beraberinde getirmiştir. Tekel birleşmeleri sonucu tekellerin sayısının azalmasına, yani tekelleşme oranının artmasına rağmen; hiçbir büyük tekeli (en büyükleri bile) uluslararası planda sözcüğün dar anlamında tekeli olarak kavranmamalıdır. Hiçbir büyük tekeli faaliyet yürüttüğü sektörde (ya da sektörlerde) tek başına hakim değildir, aynı sektörde birden fazla tekeli, ya da tekeli grupları faaliyet yürütmektedir. Bu nedenle tekeller arası rekabet keskinleşerek yürümeye devam etmektedir. Bu gelişmeye bağlı olarak uluslararası teknelci sermaye giderek bir emperyalist devlete damgasını vuran, burjuva ulusal devleti kendi aracı olarak kullanan, “ulusal” görünümüne tekellerden çıkarak çok uluslu, “uluslararası”, “ulusal devletlerüstü”, bir çok devleti kullanan bir yöne doğru gelişmesini de hızlandırmıştır. Çok uluslu tekellerin hangi “ulus”a ait olduğunu, ulusal renginin ne olduğunu söylemek giderek daha da zorlaşmaktadır. İdeolojik

olarak bu tekellere uygun ideoloji, ulusal farklılıkları yok veya önemsiz sayan, bunu uluslararası olma adına, ilerlilik adına emekçileri daha iyi sömürebilmek için yapan kozmopolitizmdir. Sermayedeki tekelleşmenin ve enternasyonalleşmenin bugünkü daha büyük boyutu, doğrudan büyük tekellerin elinde olan ve “devletler üstü” uluslararası kurumların oluşturulmasını ve bu tür kurumların uluslararası alanda oynadığı rolün çok daha büyük oranda artmasını da beraberinde getirmiştir. Örneğin IMF, Dünya Bankası, GATT (Genel Gümrük ve Ticaret Antlaşması), Birleşmiş Milletler Örgütü ve onun bir çok alt kurumu gibi çok uluslu kurumlar doğrudan en büyük tekellerin yönlendiriciliğinde, ulusal devletlerin rolünün azaltıldığı çok uluslu emperyalist kurumlardır. Ulusal devlet, tarihi olarak kapitalizmin serbest rekabetçi döneminde ortaya çıkan, daha çok bu tarihi evrenin taleplerine göre şekillenen bir kurumdur. Sermayenin giderek hep daha fazla çok uluslu bir yapıya doğru gelişmesi, uzun erimde ulusal devletlerin maddi temelini de zayıflatmaktadır. Emperyalizmin dünya çapında bir proleter devrimle alt edilmediği, bu dönemin çok uzun bir süreyi kapsadığı şartlarda; tekelleşmenin bir uluslararası tekele doğru, emperyalist dünyanın “bir emperyalist dünya devletine” doğru yönelme eğilimi taşıdığı teorik olarak reddedilemez. Fakat bunun yanında tekelleşmenin/enternasyonalleşmenin düz bir çizgi üzerinde sürekli ilerleyen bir gelişme izlemediği, tekeller arası rekabetin çok sert olduğu, emperyalist sistem devrimlerle yıkılmadığı şartlarda da bu teorik gelişme imkanının ancak çok uzun ve acılı bir süreç olacağı ve çok küçük bir olasılık olduğu bilinmelidir.

Bizim pratik siyasetimiz açısından,

bu teorik tartışmanın belirleyici bir önemi yoktur. Bugün ve önümüzdeki çok uzun zamanda emperyalist tekellerin, dünya çapında etki ve pazar alanlarını elde tutmak ve genişletmek için kullandığı en önemli araçlar hâlâ “ulusal” devletlerdir ve çok uzun bir dönem de “ulusal” devletler, bu rolü oynamaya devam edecektir. Şu ya da bu uluslararası tekeli grubunun birden fazla devleti, kendi çıkarlarının aracı olarak kullanması, hâlâ şu veya bu devletin, şu veya bu tekeli grubunun onun esas aracı olduğu gerçeğini değiştiriyor.

İkinci önemli sorun, tekelleşmenin, çok uluslu olma eğiliminin arttığı, en büyük uluslararası tekeller açısından “şu emperyalist devlet, şu tekeli devletidir, onun çıkarlarının savunusunun esas aracıdır”, ya da, “şu tekeli Alman veya Fransız ya da Amerikan vb. tekelidir” tespitini yapmanın zorlaştığı durumlarda; milliyetçiliğin sosyal temelini hangi sömürücü sınıflar ve tabakalar oluşturduğu sorusudur. Olgu; sermayenin enternasyonalleşmesinin milliyetçiliği ve ırkçılığı ortadan kaldırmadığıdır. Bu iki eğilim yanyana, elele gelişmektedir. Emperyalist ülkelerde milliyetçilik bayrağını kaldıran tabakaların başında, tekelleşmemiş ya da çok uluslu tekelleşme aşamasına gelememiş sermaye grupları ve sömürücüler gelirken, bağımlı ülkelerde; emperyalist, teknelci sermayeye bağımlılıktan zarar gören burjuva kesimler bu işi yapmaktadır. Bunların objektif çıkarları kendi “ulusal” sermayelerinin savunulmasını ve bu çıkarların “milliyetçilik” bayrağı altında tüm halka mal edilmesiyle yönlendirilmesinde yatmaktadır.

Sermayenin artan uluslararasılaşmasının ve emperyalistler arasındaki güç dengelerinin değişmesinin bir sonucu da, emperyalist güçlerin esasta birbirleriyle daha iyi rekabet edebilmek, dünyadaki sömürü pastasının paylaşımında daha büyük bir pay kapabilmek amacıyla girdiği yeni ittifaklarla “birleşmelerdir”. Bu bağlamda Avrupa’da esasta öncelikle Alman emperyalizminin etkinliğini arttırmanın aracı olarak Avrupa Birliği projesinin hayata geçi-

Seattle... Emperyalist kurumların toplantılarının yapıldığı hemen her alandaki militan kitle gösterileri, emekçilerin emperyalistlerin yalanlarıyla fazla avutulmadığını gösteriyor. İşçiler açısından globalizasyon, bütün dünyanın sermaye açısından sınır tanımayan bir emek pazarı haline gelmesi; gerçek ücretlerin düşmesi vb. anlamına geliyor ve bu gelişmelere karşı direnişler yaşanıyor.

rilmesinde önemli adımlar atılmış durumdadır. 2002 yılında andaki Avrupa Birliği'nin belirleyici önemdeki devletleri içinde uygulanmaya konacak olan para birliği bu projenin ileride süreç içinde Alman emperyalizminin önderliğinde bugünkü ABD'ye benzer bir federatif Avrupa Birleşik Devletleri'ne doğru gelişmenin en önemli ekonomik önşart ve araçlarından birinin yaratılmış, uygulamaya sokulmuş olduğu anlamına gelmektedir. Bu kuşkusuz geriye döndürülemez ve düz çizgide kırılmaya uğramadan ilerleyecek bir gelişme değildir. Bir yandan merkezileşme, birleşme eğilimleri gelişirken, bir yandan buna karşı direniş, özellikle AB'nin küçük ortaklarında halk yığınları içinde hoşnutsuzlukların –örneğin euro konusunda yapılan referandumlarda dile gelen– dışavurumları yaşanmaktadır. Bunun yanında Avrupa'nın Almanya dışındaki emperyalist büyük güçleri de AB projesi

içinde Almanya'nın ağırlığından rahatsızdır. Bunlar arasındaki çelişmeler de bu projenin "Avrupa Birleşik Devletleri" hedefine varmadan –andaki biçimiyle– dağılmasının potansiyellerini içinde barındırmaktadır. Fakat yine andaki genel eğilim, Almanya'nın AB projesinin gerçeğe dönüşmesi yönünde bir ilerleyiştir. AB de birlik yönündeki her gelişme de globalizasyon teorisyenleri tarafından, ulusal devletlerin ortadan kalktığı tezini doğrulayan olgular olarak gösterilmektedir. Gerçekte ise anda olan Avrupa'daki emperyalist büyük güçlerin "ulusal devletleri"nin, öncelikle ABD ve Japon emperyalizmiyle dünya dalaşlarında tek tek sahip olmadıkları güce, güçlerini birleştirerek ulaşmak için girdikleri bir ittifaktır. Bu ittifakta kimi ulusal egemenlik hakkının AB'nin ortak kurumlarına devredilmiş olması, esasta ittifak içindeki en güçlü olanların, daha güçsüz olanların kimi ulusal ege-

menlik hakkını "birlik" adına gasp etmesi anlamına geliyor.

Küreselleşmeye karşı nasıl mücadele?...

Tabii ki globalizasyon konusunda emperyalist propagandanın özü ve amacı emperyalist sömürü ve hegemonyanın "ilericilik" olarak gösterilip emperyalist sömürü çarkının dönmeye karşı direnişi engellemektir. Fakat "globalizasyon"un uygulayıcısı olan emperyalist kurumların toplantılarının (G7'lerin*, G20'lerin** toplantıları, Dünya Bankası-IMF şeflerinin toplantıları; AB şeflerinin zirve toplantıları vb. vb.) yapıldığı hemen her alandaki (Berlin, Seattle, Prag, Cenova vb.) militan kitle gösterileri, emekçilerin bu yalanlarla fazla avutulmadığını gösteriyor. İşçiler açısın-

Haydi; özgürlüğü kazanmaya!

dan globalizasyon, bütün dünyanın sermaye açısından sınır tanımayan bir emek pazarı haline gelmesi; gerçek ücretlerin düşmesi vb. anlamına geliyor. Köylüler ve küçük esnaf açısından globalizasyon, kelimenin gerçek anlamında “mahvolmak”, sınıf olarak tasfiye olmak anlamına geliyor. Ve bu gelişmelere karşı direnişler kaçınılmaz olarak gündeme geliyor.

Bu direnişlerde birçok alanda “milletçi solcu” pozisyonlar da dile geliyor. Bunlara göre, globalizasyonun anlamı, tek tek ülkelerde “ulusal bağımsızlığın” ortadan kaldırılması; “uluslar üzeri” (transnasyonal) kuruluşlarda birleşen “tekeller”in, “ulusal” sanayi ve sermayeyi yutması; “ulusal kamu kuruluşları”nın –ki bunların “halkın malı” olduğu iddiasındalar– “özelleştirme” yoluyla “uluslararası sermaye”ye peşkeş çekilmesi, bunun sonucunda artan işsizlik, yoksulluk vb.dir. Globalizasyon bunlara göre her türlü kötülüğün adıdır. Ona karşı çıkmak, ilericiliğin gereğidir. Bu yüzden bunlar –kapitalizme karşı çıkmadan!!!– “globalizasyon”a karşı mücadele yürütüyorlar. Emperyalist sermaye egemenliğine karşı, ulusal sermaye egemenliği bunların programıdır.

Kuşkusuz “globalizasyona” karşı mücadele etmek haklı, doğru ve gereklidir. Fakat bu doğru bir bilinçle ve doğru bir pozisyondan hareketle olmak zorundadır. Yani, globalizasyonun emperyalizmden başka bir şey olmadığını; ona karşı mücadelenin bir bütün olarak emperyalizme karşı mücadele olarak yürütülmesi gerektiğinin bilinciyle.

Bu mücadele tek tek ülkelerde, özellikle de bağımlı, yarıömürge ülkelerde kurulu mevcut sistemlere karşı varolan gerici, faşist devletlere karşı mücadeleden bağımsız ele alınmaz.

Devleti ateş hattından çekerek, devleti karşısına almayan bir antiemperyalist mücadele yanlış ve boş bir mücadeledir. Kurulu devlet düzenine karşı mücadele edilmeden emperyalizme karşı mücadele edilemez. Bu mücadeleler birbirinden ayrılamaz. Tekelci kapitalizme karşı, tekelci olmayan; büyük sermayeye karşı, daha küçük

boyuttaki sermayenin pozisyonundan, yani daha geri olan bir kapitalizmin savunulması pozisyonundan değil, işçi sınıfı ve emekçi sınıfların pozisyonundan mücadele. Emperyalist dünya sistemine karşı, proleter dünya devrimi bakış açısıyla mücadele...

Emperyalist sistemin temel çelişmeleri varlığını koruyor ve gelişmeleri koşullandırıyor...

Geçen dört yıl içindeki gelişmelere baktığımızda gördüğümüz nedir? Bütün aksi iddialara rağmen emperyalist sistemin özünde bir değişiklik yok. Bütün gelişmeleri emperyalist sistemin kendi iç çelişmeleriyle açıklamak mümkün.

– Emperyalist/kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelelerine baktığımızda gördüğümüz, bu ülkelerde sermaye ile emek arasındaki çelişmenin varlığını sürdürdüğü ve işçi ve emekçilerin en basit talepleri için bile mücadele ettiklerinde, sermayenin ortak aracı olarak hareket eden devlet güçleriyle karşı karşıya geldikleridir. Kuşkusuz emperyalist ülkelerin tümü bir bütün olarak ele alındığında, bu çelişme kendini çok keskin bir çelişme olarak; sınıfı sınıfa karşı harekete geçiren çelişme olarak sivrilmedi geçen dört yıl içinde. Bunda emperyalist dünya bir bütün olarak ele alındığında, en önemli emperyalist devletler açısından, geçen dört yılda, değişik dönemlerde patlayan borsa krizleri dışta tutulduğunda, –ki 1998’deki borsa krizi Japonya’da ekonominin diğer alanlarına da sıçradı ve tam bir ekonomik krize ve hızlı ve kısa süreli bir çöküşe yol açtı– kapitalizmin “aşırı üretim krizi” yaşamamış ol-

ması yanında, işçi sınıfının ve emekçilerin binlerce bağla kapitalist sisteme bağlanmış olması ve sistemi kendi düzenleri olarak görmesi belirleyici rol oynuyor. Buna rağmen, bazı ülkelerde yürüyen grevler, yer yer işletme işgaleri gibi eylemler, çelişmenin sürdürdüğünü ve topluma damgasını vurduğunu gösteriyor.

– Emperyalist devlet ve tekellerle, ezilen (bağımlı ülkeler) halklar arasındaki ilişkileri ele alalım: Geçtiğimiz dört yıl içindeki gelişmelerde, birçok ülkede emperyalizmin IMF/Dünya Bankası vb. kurumları tarafından dayatılan ve bağımlı ülke egemen sınıflarının uyguladığı, işçiler açısından yoğun işsizlik, gerçek ücret düşüşü, daha yoğun sömürü, küçük ve orta köylüler ve küçük esnaf açısından “yok oluş”, tüm emekçiler açısından daha fazla yoksulluk, açlık anlamına gelen ekonomik programlara karşı direniş eylemleri oldu. Yüzbinlerce, milyonlarca insan IMF dayatmalarına karşı, özelleştirmeye karşı vb. eylemler yaptı. Bütün bu eylemler, aslında emperyalizm/ezilen halklar çelişmesinin dışavurumuydular. Kimi ülkelerde bu çelişme –örneğin Filipinlerde olduğu gibi– yer yer emperyalizme ve yerli gericiliğe karşı kitle eylemleri yanında yürütülen gerilla savaşlarında da yansımaları buldu. Emperyalist devlet ve tekellerle ezilen halklar arasındaki çelişmeler, dünya çapında yürüyen mücadeleler bütünlük içinde ele alındığında, birinci tip çelişmelere (yani emperyalist ülkelerde emek/sermaye çelişmesi) göre, kendilerini daha keskin bir biçimde gösterdi; daha kitlesel ve militan eylemlerin hareket

(*) G7’ler: Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, ABD

(**) İlk kez 15-16 Aralık 1999’da Berlin’de biraraya gelen Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, ABD, Rusya, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Hindistan, Endonezya, Güney Kore, Meksika, Suudi Arabistan, Güney Afrika, Türkiye ekonomi bakanları ve Avrupa Birliği Dönem Başkanı ile Avrupa Merkez Bankası Başkanı, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası temsilcilerinin katıldığı toplantı...

ettiricisi oldu. Fakat yine bütünlük içinde ele alındığında, olması mümkün olan ve objektivitenin dayattığı olası mücadelelerin boyutları ile karşılaştırıldığında; emperyalizm/ezilen halklar çelişmesi temelinde yürüyen mücadelelerin boyutları da geçen çalışma döneminde oldukça geriydi, yürüyen mücadelelerin çoğunda devrimci bir perspektif eksikliği vardı, birçoğunda reformizm, milliyetçilik, yer yer dincilik egemendi.

– Emperyalist devlet ve tekellerin kendi aralarındaki çelişmeler de, geçtiğimiz dört yıl içinde dünyadaki gelişmelere damgasını vuran çelişmelerdi. Hatta sınıf mücadelesinin geriliği ve düzeni gerçek anlamda tehdit etmeyen boyutları nedeniyle de oldukça “rahat” olan emperyalist devlet ve tekellerin kendi aralarında dünya hegemonyası dalaşı, geçen dört yıllık dönemde öne çıkan gelişme oldu da diyebiliriz.

Geçen dört yıllık dönem içinde özellikle Avrupa’da kendi aralarında birlik oluşturmaya çalışan Avrupalı emperyalist güçlerle (AB), ABD emperyalizmi arasındaki çelişmeler net olarak görüldü. Emperyalist güçlerin her birinin kendi özel hesapları olduğu; her birinin Rus sosyal emperyalizminin ve sosyal emperyalist kampın çökmesi ertesinde, açıkça kaçınılmaz hale gelen yeniden paylaşımında, en büyük payı kapmak için çalıştığı çok açık görüldü. Kuşkusuz bu çelişmeler, bu dört yıllık dönem içinde de emperyalist büyük güçlerin kendi aralarında doğrudan bir savaş dışında bir yol ve yöntemle çözülemez sertliğe ve boyutlara varmadı. Emperyalist büyük güçler bu çelişmeleri şimdilik hâlâ “üçüncü ülkelerde” değişik “ittifaklar içinde” yürütüyor. Kosova’da yürüyen NATO saldırı savaşı; Irak’a karşı ABD’nin başını çektiği, Rusya ve Fransa tarafından açıkça delinen ambargo; ABD ve İngiltere’nin son Irak bombardımanı, özünde dünyayı yeniden paylaşma dalaşında emperyalistler arası çelişmelerin dışavurumları bir yanıyla. AB güçlendiği, ABD eski gücünden yitirdiği; Rusya andaki çöküş durumundan çıktığı ölçüde, dünya

hegemonya dalaşı, yeniden paylaşım dalaşı kızışacak; emperyalist büyük güçlerin doğrudan doğruya karşı karşıya geldiği savaş tehlikesi de artacaktır. Çin’in gelişmesi de bu dalaşı kızıştıran faktörlerden biri olarak hesaba katılmak zorundadır.

Borsa krizleri ve bunların ekonomik krizlere etkisi...

Geçen dört yıllık çalışma dönemi-miz içinde birden fazla borsa krizi yaşandı. Bu borsa krizlerinde bir günden diğer güne borsalarda tahvillerin değer kaybetmesi sonucu yüz milyarlarca dolar tutarında değer “kayboldu”. Borsalarda işlem gören tahvil satıcısı kimi firmalar; kimi bor-

fırın altına düşmesine, yani gerçek anlamda bir ekonomik çöküşe (depresyon) yol açmadı. Bunun basit nedeni, anda bütün dünyada muazzam bir hızla dolaşan para-sermayenin ancak %15’inin doğrudan üretim ve üretimle bağ içinde olan hizmetler alanında kullanılması; %85’inin ise yeniden üretim ve hizmet alanında kullanılmaması; kısa zamanda en büyük kârı elde etmek amacıyla spekülatif bir biçimde kullanılmasıdır. Bu tabii, kapitalizmin bugün geldiği yerdeki asalaklığının ve çürümüşlüğüünün boyutlarını göstermek açısından ilginçtir.

Dünyada var olan ve en derinde, kökünde üretim olan değerlerin %85’i üretim alanı ve üretimle doğrudan ilgili alan dışında kullanılmaktadır.

Üretim alanı ve üretimle doğrudan

Mali alanda dolaşan değerlerin çok önemli bir bölümünün spekülasyon alanında dolaşması, kapitalizmi her zamankinden daha fazla “kriz”lere açık hale getirmiştir. Fakat sözkonusu, her an patlayabilir krizler, “mali” alandaki krizlerdir. Sıkça ortaya çıkan ve ekonomi dışı faktörlerce de tetiklenebilen bu krizlerin ekonominin bütün alanlarına sirayet etmesi mümkün olduğu gibi, bu krizlerin ekonominin diğer alanlarına sirayet etmeden, bir bütün olarak ekonomik krize yol açmadan aşılması da mümkündür.

sa satıcıları; bunlarla iş yapan kimi bankalar iflas etti. Ortaya kimi bankaların –bu arada merkez bankalarının da– taahhütlerini yerine getiremediği “mali kriz”ler çıktı. Fakat bu mali krizler, ne tek tek emperyalist ülkelerde, ne de bir bütün olarak emperyalist dünyada, üretimin bir bütün olarak daralmasına ve gerçek değer artışının sı-

bağıntılı hizmet alanlarına burjuva ekonomistleri bile “reel sektör” diyerek, diğerinin reel olmadığını, sanal olduğunu teslim ediyor. Burdaki “sanal”lık, bu değerlerin olmaması anlamında bir sanallık değil. Bunlar, çıkış noktasında, kaynağında, işçilerin, emekçilerin patronlar tarafından el konulmuş artıdeğerleri ve emperyalist

Haydi; sömürüyü ortadan kaldırmaya!

devlet ve tekellerce dikte edilen uluslararası ticaret hadleri sonucu bağımlı ülkelerin yeraltı-yerüstü zenginliklerinin utanmazca sömürsünden elde edilen muazzam gelirlerdir. Bu muazzam zenginliğin üretim ve üretimle doğrudan bağımlı hizmetler dışına çekilen kesimi de borsalarda işlem görüyor, alınıp satılıyor. Sermaye, yalnızca belli opsiyonları (belirlenen satış koşulları çerçevesinde, bir malın satıcısı tarafından alıcıya tanınan karar verme süresi) alıp satarak bile, üretim ve hizmet alanında hiç boy göstermeden bile büyüyebiliyor! Bu anlamda reel. Fakat diğer yandan bunlar üretim ve hizmet alanında değil, doğrudan ve yalnızca spekülasyon olarak kullanılan, bir anlamda “kumar”da kullanılan değerlerdir. Bu konularıyla reel sektör dışına, üretim ve üretimle doğrudan ilintili alan dışına çekilmişlerdir. Spekülasyon alanında hareket ettikleri için, çok kolaylıkla değer kazanabildikleri gibi, çok kolaylıkla da değer kaybedebilmektedirler. Ekonomi dışı bir dizi faktör de bu alanda önemli dalgalanmalara yol açabilmektedir. Ve bu sermaye reel alan dışında olduğu için de, bunun dalgalanması reel alanı dolaylı olarak etkilemektedir.

Burada şunları tespit etmek istiyoruz:

Burjuva ekonomistlerinin bir bölümünün iddiasının tersine, “krizsiz” bir kapitalizm düşünülemez.

Mali alanda dolaşan değerlerin çok önemli bir bölümünün spekülasyon alanında dolaşması, kapitalizmi her zamankinden daha fazla “kriz”lere açık hale getirmiştir. Fakat söz konusu, her an patlayabilir krizler, “mali” alandaki krizlerdir. Sıkça ortaya çıkan ve ekonomi dışı faktörlerce de tetiklenebilen bu krizlerin ekonominin bütün alanlarına sirayet etmesi mümkün olduğu gibi, bu krizlerin ekonominin diğer alanlarına sirayet etmeden, bir bütün olarak ekonomik krize yol açmadan aşılması da mümkündür. Bu spekülasyon sermayenin el değiştirmesi, bir bölüm spekülasyon pazarından dışlanırken, bir diğer bölümünün daha da zenginleşmesi sonuçlarına yol açar. De-

ğer kayıplarının telafi edilebilmesi için reel sektörde daha yoğun sömürü, bu tip mali krizlerin işçi ve emekçiler açısından sonuçlarıdır. Bir bütün olarak emperyalist sistem açısından bu krizler, spekülasyon pazarında geçici temizliklerin yapılması anlamına gelir. Bu tip krizler rapor döneminde hem değişik emperyalist metropollerde (örneğin Japonya’da), hem de öncelikle bir dizi bağımlı ülkede yaşandı (örneğin: Uzak Asya borsalarında –Tayvan, Malezya, Güney Kore borsalarında– çöküş, örneğin Brezilya borsasında çöküş vb., son olarak 2000 Kasım ayında ve 2001 Şubatı’nda Türkiye’deki borsalarda çöküş).

Esas olarak reel sektör dışında, spekülasyon alanında gelişen ve borsalarda önemli değer kayıpları biçiminde kendini gösteren, oldukça sık görülen ve bir dizi ekonomi dışı gelişme ile de tetiklenebilen mali krizlerin yanında, bir de devrevi “aşırı üretim” krizleri vardır. Bu devrevi krizler, esas olarak reel sektörde üretimde ve üretimle doğrudan ilişki içinde bulunan hizmetlerde önemli bir daralma ve gerileme biçiminde kendini gösterir, krizin iyice derinleştiği, tabana vurduğu dönemlerde –ki buna kriz devresi içinde “depresyon” dönemi diyoruz– ülkede bir yılda yaratılan değerler toplamındaki yıllık artış (ya da başka bir deyimle “kalkınma hızı”) sıfırın altına düşer. Çıkış noktasında kapitalizmin temel dürtüsünün aşırı kâr olması ve bunun sonucunda üretici sermayenin anda en çok kâr getiren alanlarda yığılması, bu alanlarda pazarda satılmayacak kadar çok ürünün üretilmesi, yani “aşırı üretim” yatar. Böylece aşırı üretimin konusu olan ürünler satılmaz, elde kalır. Sermaye gerçekleştirilemez. Yatırılmış sermaye büyüyerek geri dönüp sermayeye eklenemez.

“Aşırı üretim”in karşı ucunda, elle-

rindeki para ile pazarda sunulan zenginlikleri satın alamayan tüketiciler, yani “yetersiz tüketim” vardır. Sonuç bir dizi sanayi işletmesinin iflası, bu sanayi işletmelerinin devamı-uzantısı olarak çalışan daha küçük boyda işletmelerin iflası, birçok işçinin işini kaybetmesi vs.dir. Bu tip krizler kapitalist ekonomide devrevi olarak ortaya çıkarlar. Her kalkınma ve refah dönemini, kalkınma refah dönemi zirvesine vardiktan ve eğilim tersine döndükten sonra mutlaka bir gerileme, kriz ve çöküş dönemi izler. Bu tip krizler, üretim tekniğinin yenilenmesi, yeni üretim alanlarının açılması, sermayenin dağılımının yeniden örgütlenmesi biçiminde aşılar. (Bu tip bir ekonomik kriz rapor döneminde en önemli emperyalist devletler –Japonya ve Rusya dışında– açısından yaşanmadı.)

Kalkınma hızında belli dalgalanmalar vb. oldu. Fakat 1993-94’ten bu yana bu dalgalanmalar %2 ile %5 arasında oynayan ve genel eğilimi yükselme olan “yüksek seviyede” kalkınma hızındaki dalgalanmalar biçiminde oldu.

1993-94 devrevi krizini sıfırın altına düşmeden atlatan Japonya, kalkınması 1997’de en yüksek noktasına vardiktan sonra, hızlı bir gerileme içine girdi. Bu eğilim borsa kriziyle birleşince, 1998 yılında kısa süren fakat şiddetli bir çöküş yaşadı.

Devrevi krizde bundan önceki depresyonu 1991 yılında yaşayan ABD ekonomisi, 2000 yılında kalkınmasının uç noktasına vardı. 2001 yılında eğilim tersine döndü. Hâlâ oldukça yüksek seviyede bir kalkınma (%3 civarında) söz konusu, fakat eğilim artık aşağıya, depresyona doğru. 2002-2003 kriz devresinde tabana vuracak yeni depresyon beklenmelidir.

ABD’yi bir-iki yıl arayla diğer emperyalist büyük güçler izleyecektir. Japonya şu anda da zor bir durumda. Onun yeni devrevi krize ABD’yle hemen hemen eşzamanlı girmesi de mümkündür. ABD’de yaşanan kriz devresinde dibe vurmuş dönemde (depresyon) eğer düşüş çok derin olursa; brüt iç üründeki gelişme sıfırın altında 3/4 puana kadar düşerse; Japonya da ABD ile birlikte, ona paralel bir

gelişme yaşarsa, bu krizin dünya ekonomik krizine dönüşme ihtimali vardır.

Bu arada yaşanacak yeni borsa krizlerinin devrevi aşırı üretim krizleriyle birleşmesi, bir bütün olarak krizi derinleştirebilir ve hatta “dünya ekono-

peryalist kurumların direktifleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesi süreci içinde, Türk parasının dolar/döviz karşısında devalüe edilmesi zorunluluğu doğmuş, siyasi nedenlerle bu geciktirilmiş, sonunda, 2001 Şubat’ında devlet zirvesindeki bir siyasi kavgayla

2001 Şubat’ında devlet zirvesindeki bir siyasi kavgayla tetiklenen ağır bir borsa kriziyle reel alanda da yaşanan krizle birleşen, ağır bir ekonomik buhran içine girilmiştir. Türk hakim sınıfları bu krizi daha büyük bir borçlanma, üretimde teknik yenileme öncesi daralma, tüketimin daha fazla kısıtlanması, daha yoğun sömürü yollarıyla aşmaya çalışacaktır.

mik krizi” boyutlarına da taşıyabilir.

Emperyalist büyük güçlerdeki her kriz, yansımasını bağımlı ülkelerde, hem de emekçiler açısından çok daha yıkıcı ve korkunç sonuçlarla bulmaktadır.

Tek tek bağımlı ülkelerin tümü açısından bir şey diyebilecek durumda değiliz. Türkiye açısından geçen dört yıl içinde yaşanan krizlerin büyük çoğunluğu borsa/mali krizleri, yani spekülasyon alanındaki krizler oldu. Bunlar reel ekonomi alanına büyük etkimele bulunmadılar. Kalkınma hızı 1999 yılı dışında sıfırın altına düşmedi. İki büyük depremin yaşandığı 1999 yılında, kalkınma hızı sıfırın altına düştü, bir “çöküş” yaşandı. Burada da negatif bilançonun nedeni “aşırı üretim” vb. değil, depremin neden olduğu büyük miktardaki gerçek değer kaybıdır. Ve fakat bu 2000 yılı açısından –kâğıt üzerinde– hızlı bir kalkınma oranının da çıkış noktası olmuştur.

2000 Kasım’ından itibaren, Kuzey Kürdistan-Türkiye ekonomisinin em-

tetiklenen ağır bir borsa kriziyle reel alanda da yaşanan krizle birleşen, ağır bir ekonomik buhran içine girilmiştir. Türk hakim sınıfları bu krizi daha büyük bir borçlanma, üretimde teknik yenileme öncesi daralma, tüketimin daha fazla kısıtlanması, daha yoğun sömürü yollarıyla aşmaya çalışacaktır. Yani daha büyük, daha yıkıcı krizlerin temeli döşenerek aşılmaya çalışılacaktır. Bunun işçiler, köylüler, küçük esnaf, tüm emekçiler açısından anlamı daha fazla yoksullaşmadır.

Genel buhran sorunu...

Bunlar dışında bir de, emperyalizmin sistem olarak “genel buhran içine girmiş” olan kapitalizm olduğu olgusu vardır. Bu en genel anlamı ile şu demektir: Emperyalist aşamaya varmış olan kapitalizm, artık yükselen bir çizgide gelişen bir sistem değildir. Emperyalizm “asalak, çürüyen, can çekişen kapitalizmdir.” Artık

kapitalizm üretici güçlerin gelişmesinin önünü açan, onların gelişebileceği ölçüde gelişmesine yardımcı olan bir sistem değil (feodalizme karşı mücadele içinde yükselen çizgide gelişen kapitalizm böyle bir sistemdi), tersine üretici güçlerin gelişme imkân ve olasıklarını daraltan, gelişmenin önünü tıkayan bir sistemdir. Evet, üretici güçler gelişmektedir. Fakat gelişme imkânları ölçüsünde değil, onun gerisinde bir gelişmedir var olan gelişme. Üretici güçler kapitalizm sayesinde değil, ona rağmen gelişmektedir. Aşırı kâr dürtüsü, üretici güçlerin yerinde durmasını değil, kontrollü bir biçimde, deyim yerindeyse az harlı ateşte gelişmesini talep etmektedir. Olan budur.

Şimdi yalnızca yukarıda verdiğimiz rakamları yine bilince çıkartıp; eğer bugün dünya pazarında dolaşan değerlerin %85’inin daha üretim ve onunla doğrudan bağımlı alanda kullanıldığını düşünelim. Ya da Kuzey Kürdistan-Türkiye açısından yalnızca geçen dört yıl içinde “hortumlandığı” bizzat devlet müfettişlerince açıklanan bankalarda, bankalara el koyan devletin üzerlendiği, sonuçta esas olarak emekçilerin sırtından ödenen, ödenecek olan değer kaybının 12 milyar dolar olduğunu, bu paranın yatırımlar için kullanıldığını düşünelim. Büyük patronların hiç eksilmeyen “kâr”larının, toplum tarafından toplum için kullanıldığını düşünelim. Bunun üretim ve üretici güçlerin gelişmesi açısından olası sonuçlarını biraz düşleyelim. O zaman kapitalizmin insanlığın andaki durumu ve geleceği açısından ne anlama geldiği daha iyi anlaşılabilir. Eğer bugün bu kadar zenginlik içinde bu kadar yoksulluk, açlık, ölüm varsa, bunun temel nedeni kapitalist sistemdir. Ve eğer bugün, bugün üretilenin en az dört misli daha üretmek mümkünken; tekniğin muazzam ölçüde geliştirilmesi mümkünken, bunlar yapılmıyorsa, bunun nedeni kapitalist sistemdir. Bu sistem, emperyalizme evrimlenmesiyle birlikte gerçekte insanlık tarihinde oynadığı olumlu rol açısından miyadını doldurmuştur, emperyalizm bu anlamda genel buhran

Haydi... Haydi... Örgütlenmeye!

içindeki kapitalizmdir. Bu bütün emperyalizm dönemi için geçerli bir tespittir. Bunun dışında bir de, Ekim Devrimi'yle birlikte dünyanın altıda birini oluşturan bir ülkenin emperyalist zinciri parçalayıp, emperyalist dünyanın dışına çıkmasıyla ortaya çıkan, emperyalizmin iktidarının pratik olarak sorgulandığı, onun dünya egemenliğinin pratikte son bulması, bir yanda sosyalist Sovyetler Birliği ile, diğer yanda kapitalist dünya; daha sonra sosyalist kamp/kapitalist kamp çelişmesinin ortaya çıkmasıyla, emperyalist dünya uzun süreli bir genel buhran içine girdi.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, yeni halk demokrasili ve sosyalist devletlerin ortaya çıkmasıyla daha da derinleşen bu genel buhrandan, emperyalist dünya revizyonistlerin sosyalist ülkelerde iktidarı ele geçirmesi sonucu çıkmış durumdadır. Bugün emperyalizm yirminci yüzyılın başında olana benzer bir biçimde bütün dünya üzerinde egemendir. Onun egemenlik alanı dışında olan sosyalist bir devlet yoktur. Bu anlamda bir genel buhrandan bugün söz edilemez.

Krizden söz ederken bu yüzden sürekli somut konuşulmalı, neyin kastedildiği açıkça ortaya konmalıdır.

Evet, kapitalizm krizsiz olmaz. Fakat bu hem onun bütün ülkelerde eşzamanlı ve sürekli kriz içinde bulunduğu anlamına gelmiyor; hem de onun krizlere rağmen ömrünü sürdürebileceği, kendiliğinden yıkılmayacağı gerçeğini ortadan kaldırmıyor.

Kriz dönemleri kuşkusuz, krizlerin yükü emekçi sınıfların sırtına yıkıldığı için, işçi sınıfı ve emekçilerin kapitalizmin gerçek yüzünü kendi tecrübeyle görüp kavramaları için ve sisteme karşı başkaldırı için uygun şartlar yaratır. Fakat bu, ekonomik kriz kendiliğinden ve otomatik olarak devrimci duruma yol açar anlamına gelmez. Ayrıca her devrimci durum (yani üsttekilerin artık eski yöntemlerle yönetemediği, alttakilerin de artık yeter deyip, tarihi bağımsız eyleme yöneldiği dönemler) mutlaka devrimle sonuçlanmaz. Bunun için işçi sınıfı ve emekçi yığınların bilinç ve örgütlen-

me seviyesi belirleyici önemdedir.

Geçen dört yıl içinde de gördük ki, kriz teorisi konusunda devrimci çevrelerde, yalnızca ülkemizde değil uluslararası alanda da, büyük bir kafa karışıklığı vardır. Ülkemizde birçok devrimci-oportünist grup gerçekte, sürekli kriz olduğu iddiasındadır. Kimi bunu sürekli devrimci durum teorilerini savunacak noktaya kadar genişletmektedir.

Uluslararası alanda da, mali krizlerle, aşırı üretim krizleri birbirine karıştırılmakta; sosyalist kampın dağılışının ve bugün dünyada tek bir sosyalist iktidarın bile olmamasının emperyalizmin genel bunalımı konusunda oynadığı rol kavranmamakta, bilince çıkartılmamaktadır. Bunun sonucu, her mali krizde devrimci ayaklanmalar bekleme vb. durumları ortaya çıkmaktadır.

Uluslararası marksist-leninist harekette (*) durum / gelişme perspektifleri...

Uluslararası marksist-leninist hareket açısından da, son dört yıllık gelişme, durumda önemli bir değişiklik beraberinde getirmedir.

Uluslararası marksist-leninist hareket, bütün tarihinin en zayıf dönemlerinden birini yaşıyor. Tek tek ülkelerde Marksizm-Leninizm adına hareket eden devrimci grup ve partiler, bazı istisnalar dışında (Filipinler Komünist Partisi, Nepal Marksist-Leninist-Maoist Partisi vd.) geniş kitle bağları olmayan, siyasi etkileri ve kitle bağları gayet sınırlı, zayıf olan örgütler durumunda. Uluslararası alanda Marksizm-Leninizm adına konuşan grup ve partilerin üzerinde birleştikleri ortak bir platform yok. Daha önce başlan-

mış olan "birleştirme" çabalarında da önemli bir ilerleme yok.

Biz kendi açımızdan geçen dönemde yurtdışında yeni yönelim siyasetinin uygulanmasında küçük, fakat uluslararası komünist hareketin tarihi açısından da yeni ve önemli olan kimi adımlar attık, daha önce atılmış kimi adımları ilerlettik.

Şimdi Almanya'da, güçsüz de olsa, henüz yeni de olsa, gelişmesi kimi yoldaşların beklentilerinden yavaş da olsa, birlikte çalıştığımız ve uzun vadede Almanya'daki sempatzan örgütlenmemizi devretmeyi önümüze hedef koyduğumuz bir örgüt -Bolşevik İnişiyatif (Almanya)- var ve bu örgüt ile ilişkilerimiz, başlangıçtaki zorlukların aşılmasıyla ilerledi, ilerliyor.

Avusturya'da IML ve KomAk adlı gruplarla ve Avusturya Marksist-Leninist Partisi ile ilişkilerimiz olumlu bir gelişme süreci izledi. Biz, Avusturya'daki birlikte çalıştığımız marksist-leninist güçlerin örgütsel birliğe gitmelerinden yanaydık, yanayız. Bunun için mücadele yürüttük. Ancak geçtiğimiz dönemde böyle bir birleşme gerçekleşmedi. Umuyoruz ki, önümüzdeki süreçte böyle bir birlik gerçekleşir. Böyle bir birliğin gerçekleşmesi, bizim Avusturya'daki Bolşevik Parti sempatzan örgütlenmesine adres göstermemizi kolaylaştıracaktır.

Biz geçmiş çalışma döneminde bunun dışında, Marksizm-Leninizm adına konuşan hareketler içinde görüşle-

(*) Uluslararası marksist-leninist hareket içine biz bugünkü şartlarda

a) doğrudan marksist-leninist olarak değerlendirdiğimiz grupları;

b) Marksizm-Leninizm adına konuşan, bizim de kendisi hakkında oportünist-revizyonist genel değerlendirmesini yapmadığımız partileri, Marksizm-Leninizm'e yakın değerlendirdiğimiz bütün güçleri sokuyoruz. Bizim oportünist değerlendirmemiz bulunan fakat Marksizm-Leninizm'e yakın değerlendirdiğimiz güçlerin "marksist-leninist" olarak gördüğü, bunlarla işbirliği yapılır dedikleri güçleri de biz bu çerçevede ele alıyoruz. Bunların marksist-leninist olmadığını göstermeye yönelik ya da sözkonusu bu örgütleri Marksizm-Leninizm'e yakınlaştırmaya dönük bir mücadele yürütmek amacıyla ilişkileri kullanmaya çalışıyoruz.

Avusturya'da IML ve KomAk adlı gruplarla ve Avusturya Marksist-Leninist Partisi ile ilişkilerimiz olumlu bir gelişme süreci izledi. Biz, Avusturya'daki birlikte çalıştığımız marksist-leninist güçlerin örgütsel birliğe gitmelerinden yanayız. Böyle bir birliğin gerçekleşmesi, bizim Avusturya'daki Bolşevik Parti sempati-zan örgütlenmesine adres göstermemizi kolaylaştıracaktır.

(Pankart: "Bu sistemi yıkalım! Tek yol sosyalizm! BP/IML/KomAK")

rimizi yaymaya, onlarla tartışma içinde onlardan da öğrenmeye de çalıştık.

Almanya'da Bolşevik İnişiyatif (Almanya), Avusturya'da AMLP, IML ve KomAk, Hindistan'da HKP/ML Red Flag ile değişik konularda ortak bildirimler çıkararak, uluslararası alanda çeşitli dillerde yaygınlaştırdık. Bu pratik bizce örgütlerimizin birbirlerini daha yakından tanıması için yararlı oldu. Önümüzdeki dönemde de belirli konularda ikili ve çok taraflı ortak açıklamalar aracı kullanılmaya çalışılmalıdır.

Dışımızda var olan uluslararası marksist-leninist hareketi birleştirme çalışmalarının durumu şöyle:

Maocu (Bunlar kendilerine açıkça Maoist ismini veren, kendilerini Maoist olarak adlandıran partiler. Ülkemizde TKP/ML ve TKP(ML) uluslararası alanda bu akımın içinde yer alıyorlar) partilerin enternasyonal konferansları var.

AEP'çi partilerin açık reformist bölümünün enternasyonal konferansları var.

AEP'çi partilerin devrimci kalan bölümünün enternasyonal konferansları var.

Marksizm adına konuşan herkesi biraraya getirmeye çalışan enternasyonal konferanslar var.

Mao Zedung Düşüncesini temel alan fakat Maocu enternasyonal akım içinde yer almayanların enternasyonal konferansları var.

Bunların hepsi enternasyonal bir merkez oluşturmaya çalışıyor. Fakat hepsinin ortak özelliği, henüz gerçek anlamda ortaklaşa hazırlanmış bütünlüklü programatik bir belgeye sahip olmamaları. Bugünkü şartlarda da böyle bir programatik belgenin yaratılması kısa zamanın işi olarak görünmüyor.

Önümüzdeki dönemde de, pratik siyaset açısından pek fazla önemi olmayan bu konferanslar sürecektir.

Biz bu konferansların bir bölümüne katıldık, bir bölümüne katılmak için çaba sarfettik, öncelikle ve özellikle Mao Zedung Düşüncesini temel alan, fakat Maocu enternasyonal akım içinde yer almayanların konferanslarına katılabilmek için çaba sarfettik, fakat bu çabalarımız, kamuoyu önünde açık ideolojik mücadeleyi reddeden Almanya MLP'nin mücadelesiyle boşa çıkarıldı.

Yine geçtiğimiz çalışma döneminde, kendisine marksist-leninist diyen bütün güçlerin katılımını sağlama göreviyle Belçika Emek Partisi'nin önderliğinde düzenlenen "Enternasyonal Konferans"lara katılma konusundaki çabamız, bizzat Belçika Emek Partisi'nin engellemeleri ile sonuçsuz kalmıştır.

Çalışma döneminin sonunda, anda ML parti ve grupların bir platformda birleştirilmesi için şartların olgun olmadığını, fakat emperyalizmin saldırılarına karşı, antiemperyalist bir çizgide eylem birliğinin sağlanmasının mümkün ve gerekli olduğunu gören FKP'nin inisiyatifiyle bir uluslararası antiemperyalist mücadele ligası kurulması yönünde somut adımlar atıldı. Bu çeşitli ülkelerde mücadele yürüten grupların birbirlerini ortak mücadele içinde daha iyi tanıması ve sınaması için imkânlar yaratacaktır.

Beklentiler fazla yüksek tutulmadan biz bu Liga içinde yer alınmasını doğru buluyoruz. Bu Liga içinde çalışma imkânları yaratılmalı ve Liga ileriki bir marksist-leninist enternasyonale bir adım olarak kavranmalıdır. Antiemperyalist hareketin birleştirilmesi-

Bolşevik Parti senindir! Onu güçlendir!

nin tayin edici bir önemde olduğu bugünkü koşullarda, Liga'nın örgütlenmesini ve çalışmasını olumlu buluyoruz. Yine biz bu Liga içinde yer alması mümkün olan tüm devrimci kitle örgütlerinin, kişi veya kurumların katılımını/çalışmasını doğru buluyoruz. Bunun için olanaklarımız ölçüsünde bir çalışma yürütülmesinden yanayız.

Yine beklentileri fazla yüksek tutmadan, önümüzdeki dönemde de var olan ikili ve çok taraflı görüşmeler, ilişkiler sistemini geliştirmemiz, mümkün olduğunca yeni gruplarla da temas geliştirmeye çalışmamız, bu arada düzenlenen konferanslara da çeşitli biçimlerde müdahalede bulunmamız doğru olacaktır.

Uluslararası alanda gerçek anlamda yeniden bir marksist-leninist hareketin yükselmesi, tek tek ülkelerde marksist-leninist grup ve partilerin güçlenmesine, bizim açımızdan bizim güçlenmemize doğrudan bağlıdır. Çünkü pratik net olarak göstermiştir ki, doğru düşüncelerin egemen kılınması için doğruluk ve haklılık yetmiyor, aynı zamanda söylediklerine otorite kazandıracak güç, kitlesel etki gerekiyor.

Gerçek alternatif: Ya sosyalizm, ya emperyalist barbarlık içinde çöküş!

Son dört yıl içindeki tüm gelişmeler de bir gerçeği aslında çok net olarak bir kez daha göstermiştir:

Günün gerçek alternatifleri;

ya sosyalizm, ya emperyalist barbarlık içinde çöküşdür.

Bu artık uzun erimli bir propaganda sloganı vb. değil, günün gerçek durumunu ve gerçek alternatifleri adlandıran bir ajitasyon sloganıdır. Bu slogan milyonlarca emekçinin eylem sloganı haline getirilemezse, gerçekten de bugün egemen olan emperyalist barbarlık kendisi ile birlikte bütün insanlığı yok etmeye; insanlığın yaşama temellerini yok etmeye doğru hızla yürümektedir.

İşte emperyalizmin barışı: Dünya-

Geçtiğimiz dört yıl içinde elliden fazla ülkede savaşlar yaşandı, çeşitli ulus ve milliyetlerden işçiler, emekçiler birbirlerine saldırdı. İşte Balkanlar / Makedonya... Yine yüzlerce insan yaşamını yitirdi... Binlerce insan göç yollarında...

nın her yanında emekçiler birbirine saldırtılıyor. Geçtiğimiz dört yıl içinde elliden fazla ülkede savaşlar yaşandı. Bir iki alanda doğrudan emperyalist güçler askeri saldırılarda bulundular. Hem buralarda, hem savaş yürüten bütün diğer alanlarda savaşlar,

hem emperyalist güçlerin dünya hegemonyası konusundaki iddialarını pekiştirdi, hem de silah-cephane tüketimi, savaşın yıkımları sonucu yeni kârlı "yatırım" alanları açarak, emperyalistlerin zenginliğine zenginlik kattı.

Emperyalistler, aşırı kâr dürtüsü ile dünyayı kana boyadı, boyuyor. Ellerindeki yalnızca atom silahları dünyayı birkaç kez yok edecek yıkıcı, yakıcı güce sahip. Onların radyasyon etkisi, dünya üzerinde on binlerce yıl bugün bildiğimiz canlı türlerinin yaşama imkânlarını ortadan kaldıracak potansiyele sahip.

İşte emperyalizmin “insan hakları”na saygılı dünyası: Bu dünyada her 5 insandan biri açlık sınırında yaşarken, milyonlarca insan açlıktan, kuraklıktan, salgın hastalıktan kırılırken, her beş insandan birinin yaşadığı “zengin” emperyalist-kapitalist ülkelerde, aşırı üretilen yiyecek maddeleri yok ediliyor!

İşte emperyalizmin “insan hakları”na saygılı dünyası: Bu dünyada her 5 insandan biri açlık sınırında yaşarken, milyonlarca insan açlıktan, kuraklıktan, salgın hastalıktan kırılırken, her beş insandan birinin yaşadığı “zengin” emperyalist-kapitalist ülkelerde, aşırı üretilen yiyecek maddeleri yok ediliyor! Bu ülkelerde insanlar, her gün patlayan zehirli yiyecek, besi hayvanlarındaki salgın hastalık haberleriyle, ne yiyecek satın alacağını bilemiyor. Et fiyatlarını sabit tutabilmek, fiyatların düşmesini engellemek için milyonlarca büyükbaş hayvan, –Deli Dana/BSE hastalığı tehlikesi gerekçe gösterilerek– öldürülüp yakılıyor. Elde kesilen her hayvanın etinin tahlil edilmesi, sağlıklı etlerin kullanılması imkânı var. Elde bu hastalığın yaygınlaşmasını engelleyecek imkânlar vardı. Bu imkânlar kullanılmadı, kullanılmıyor. Hayvanların yok edilmesi, kapitalist kâr mantığı açısından, bu imkânların kullanılmış olmasından ve kullanılmasından daha az masraflı, daha az zahmetli, daha kârlı!!! Bir yanda yokluk, açlık, öbür yanda ürünlerin yok edilmesi –emperyalist dün-

yanın gerçekliği bu.

Yediğimiz ekmek, içtiğimiz su, teneffüs ettiğimiz hava emperyalizmin aşırı kâr dürtüsü nedeniyle zehirleniyor. Doğal kaynakların hoyratça kullanılması sonucu, gelecek kuşakların yaşam alanı daraltılıyor, evet ortadan kaldırılıyor.

Emperyalist efendiler, bir yandan kendi ülkelerinde azalan nüfusu çoğaltabilmek ve kendilerine uygun özelliklere sahip insanlar üretebilmek için gen teknolojisini, “kopyalama” yöntemlerini, suni dölleme yöntemlerini geliştirmeye milyarlarca dolar ayırıyor. Diğer yanda fakat geri ülkelerde yine yaygınlaşan verem gibi eski salgın hastalıklarla mücadele için; AIDS gibi yeni salgınlarla mücadele için “kaynak yokluğundan” yakınıyor. Afrika kıtasının nüfusunun yüzde otuzu, yani her üç Afrikalıdan biri AIDS virüsü taşıyor vücudunda! AIDS virüsünü tanımayan Kamboçya’ya bu virüs BM’nin “Uluslararası Barış Gücü” adı altında gönderdiği batılı askerlerce taşındı. Şimdi nüfusun önemli bir bölümü HIV virüsü taşıyor! Fakat tabii ki Kamboçya ve Af-

rika halklarının kırılacak olması emperyalizmin kaygısı, tasası değil. Tersine emperyalistler açısından, emperyalist metropoller dışındaki ‘nüfus patlaması’ dünyanın en büyük sorunlarından biridir. Bu nüfus azaltılmalıdır! Emperyalizmin “uygarlık”ı böyle oluyor!

Aşırı kâr dayanan üretim, iklimde değişikliklere yol açmış durumda. Bunun andaki sonuçları, her yıl yeniden yaşanan “yüzyılın en sıcak yazları”, “en kurak yılları”; kuraklık içinde en büyük sel baskınları vb. vb. Çivisi çıkmış, çıkarılmış bir doğa, emperyalizmin gelecek kuşaklara bırakacağı miras olacak. Ve bu miras her geçen gün daha da berbatlaşıyor.

Bütün bunlar emperyalizmin barbarlık olduğunu ve eğer dur denmezse, kendisi ile birlikte bütün insanlığı barbarlık içinde çöküşe götüreceğini gösteriyor.

Bu barbarlığa dur demenin bir tek yolu, emperyalizmi ortadan kaldırmak; sömürünün olmadığı, işçi ve emekçilerin egemen olduğu yeni bir dünya kurmaktır. Emperyalizmin biricik alternatifi sosyalizmdir. Bu bugün sosyalizmin gerçek özneleri olan işçiler, köylüler, emekçi sınıflar sosyalizmi bir çıkış yolu, umut vb. olarak görmeseler bile böyledir. Emperyalizm bu gerçekleri herkesin kendi deneyimleri ile görmesi için yeterli malzeme sunmaktadır. Beyinlerin medya tarafından yoğun işgali de uzun süreçte bu gerçeklerin emekçi yığınlarca görülmesini engelleyemeyecektir.

Görev, emekçi yığınlarca bitmeden usanmadan doğruları taşımak; aydınlatmak; örgütlemek, örgütlemektir!

Bugün yıkılmaz görünen emperyalizm gerçekte içinden çürümüştür.

Emekçiler “biz bir şey yapamayız”, “böyle gelmiş böyle gider” düşüncelerinden kurtulup, kendi güçlerinin bilincine vardığında, emperyalist sistemin üzerine bilinçli ve örgütlü yürüdüğünde, o kaçınılmaz olarak devrilecektir.

Görev o günleri hazırlamak, o günlere hazırlıklı olmaktır.

Hep daha ileriye... Bolşevizme!

Kuzey Kürdistan- Türkiye...

Rapor döneminde Kuzey Kürdistan-Türkiye'deki güncel siyasi gelişmeler konusunda değerlendirmelerimiz illegal ve legal basınımda yayınlandı. Dönem bizim gelişmelere, özellikle sınıf mücadelesine katılma/müdahale etme bağlamında, tüm eksikliklerimize rağmen, daha önceki dönemlerle karşılaştırıldığında en aktif olduğumuz dönem oldu.

Dört yıllık dönem bütünlük içinde ele alındığında şu genel tespitleri yapıyoruz:

Devrimci durum sorunu...

Kimi devrimci örgütlerin ajitatif/sübjektif tespitlerinin tersine, geçen dört yıllık dönemde Kuzey Kürdistan-Türkiye'de devrimci durumun varlığından söz edilemez.

Egemen sınıflar, aralarındaki tüm dalaşlara rağmen, kendi belirledikleri yöntemlerle "yönetebilecek" durumdaydı. Bu dönem içinde bizzat askeriye'nin "balans ayar"ları vb. ile devreye girmesine rağmen; "parlamentar demokrasi" maskesi kaldırılıp atılmaksızın hükümet değişiklikleri gerçekleştirilebildi, seçimler yapıldı, cumhurbaşkanlığı seçimi yapıldı. Meclis kendi içinden yeni hükümetler çıkarabilecek durumda. Ayrıca bunun yapılamadığı şartlarda yeni seçimlerle "yeni" alternatifleri gündeme getirebilecek durumdalar.

Ezilen/sömürülen (aşağıdaki) sınıflar açısından ise durumu belirleyen, özellikle ekonomik durumdan yakınmalara rağmen, sisteme karşı "bağımsız tarihi eylem" in sözkonusu olmasıdır. İsyanın tüm objektif şartları vardır ve olgundur, fakat düzene karşı isyan yoktur. Var olan mücadeleler bu dört yıllık dönemde de esas olarak egemen sınıfların yeni saldırıları ve kazanılmış kimi hakları geri alma girişimlerine karşı savunma mücadelele-

ridir; genelde düzen içi mücadelelerdir. Biraz kitlesel olanların başı düzeyinin bekçisi olan sendika ağaları tarafından çekilmektedir.

Son ekonomik krizde, özellikle kendiliğinden esnaf eylemlerinde sıçramalı bir gelişme yaşadık. Diğer sınıf ve katmanların da hareketliliği arttı, artacaktır. Bu durum abartılmadan, bu hareketler içinde maksimum uyandırma-örgütlenme çalışması yürütülmeli, hareketlerin düzeni sorgulayan hareketler haline dönüştürülmesi için yapılabilecek her şey yapılmalıdır.

Gerçek durum karşısında iki yanlış gözlemlenmektedir:

Birinci yanlış -ki devrimci konumlarını koruyan kesim içinde görülmektedir-, bu gerçekleri yok saymak, kendi sübjektif isteğini gerçeğin yerine koymak ve bir yandan küçük devrimci grupların örgütlü mücadelelerini halkın mücadelesi yerine koymak, diğer yandan ise yürüyen mücadeleleri de olduğundan fazla abartmak ve âdetta halk isyanı varmış ya da isyan kapıda bekliyormuş gibi bir siyaset geliştirmek yanlıştır. Bunu üç örgütün ölüm orucu eyleminde net olarak gördük, yaşadık. Bu yaklaşımın bir başka ifadesi de, "halk savaşı" adı altında yürütülen silahlı öncü eylemleridir. Bunlarda içinde bulunulan anda halk yığınlarının ve sınıf mücadelesinin gerçek durumu ve talepleri göz önüne alınmadan, halk iradesini temsil etme iddiasıyla, kimi hakim sınıflar tarafından kendi amaçları doğrultusunda kullanılmaya açık silahlı eylemler söz konusudur. Bunun bir örneğini ölüm orucu eylemleri sırasında, TKP(ML)'nin üzerlendiği polis otobüsünü tarama eyleminde gördük. Sorun burada polis arabası taranır mı, taranmaz mı sorunu değil, bunun hangi ortamda yapıldığı ve objektif olarak kime yaradığı sorunudur!

İkinci yanlış ise, var olan durumun şu anda kitlelerin devrimci taleplerle harekete geçmediği doğru tespiti temelinde, devrimci mücadeleden, devrim propaganda ve hedefinden pratikte vazgeçilmesi, reformlar için mücadelenin her şey haline getirilmesidir. Bunu PKK'nin İmralı ertesindeki tavrında yaşadık, yaşıyoruz. Sosyalizm adına hareket eden ÖDP'nin, EMEP'in tavrında yaşadık, yaşıyoruz. Kuşkusuz bu yanlış, bugün egemen olan, kitle etkisi olan, esas tehlike olan yanlıştır.

Ve yine kuşkusuz bu iki yanlış, birbirine taban tabana zıt görünmesine rağmen, birbiriyle yakın akrabadır. Biri diğerine dönüşebilir.

Egemen sınıfların iç çelişme ve çatışmaları...

Geçen dört yıllık dönem içinde, egemen sınıflar arasındaki iktidar dalaşı, biraz da sınıf mücadelesinin geriliği yüzünden, egemen sınıfların iktidarı emekçi sınıflar tarafından anda ciddi bir şekilde tehdit edilmediği için, gelişmelere damgasını vuran esas unsur oldu. Bu dönemde egemen sınıfların kendi aralarındaki iktidar dalaşında saflar daha da netleşti. Kaba olarak ele aldığımızda iktidar için birbirlerine karşı da mücadele yürüten kesimler şunlar:

- Egemen sınıflar içinde en derin çelişme kendini **siyasi islamla** egemen sınıfların anda iktidarda olan **tutucu kemalist** kanadı arasında gösteriyor.

Son on yıllarda büyüyen gelişen "yeşil" sermaye, emperyalizmin uzantısı olarak egemen olan ve değişik biçimlerdeki "laik Kemalist" iktidarlarda siyasi temsilcisini bulan tekeli sermayeye ciddi bir rakip konumuna geldi. Siyasi islamın "ılımlı-demokratik" görünüşlü kitle partisi MSP-RP-FP şahsında esas siyasi temsilcisini bulan yeşil sermaye, siyasi iktidarı da ele geçirmek yolunda da epey mesafe aldı. RP DYP ile birlikte hükümet kurdu. Egemen sınıfların geleneksel tutucu siyasi partilerinin kendi arala-

rında bir birlik sağlayamaması sonucu ortaya çıkan, özellikle de tutucu kemalist kanadın hiç hoşuna gitmeyen bu gelişme, ordunun daha sonra “post modern bir darbe” olarak adlandırılan 28 Şubat muhtırası ile durduruldu. Siyasi islamın temsilcisi RP hükümetten –onunla hükümet oluşturan DYP ile birlikte– uzaklaştırıldı. Yerine AnaSol hükümeti geçirildi. Yapılan seçimler ardından, seçimde en fazla güçlenen parti olan MHP de koalisyon içine çekilerek, MHP-DSP-ANAP koalisyon hükümeti oluşturuldu.

Siyasi islama karşı mücadelede, her türlü yöntem kullanıldı. Yargı ve ya-

olduğunu göstermek için kullanıldı. Bütün bunlar siyasi islamın özellikle kitle bazında gelişme hızını kırmış olmasına rağmen, onun egemen sınıfların kendi aralarındaki iktidar dalaşında, andaki iktidarların gerçek alternatifi olduğu gerçeğini ortadan kaldırmıyor. Bu iki kanat arasındaki dalaş bugün de egemen sınıfların arasındaki esas iktidar dalaşı olarak çeşitli biçimlerde sürüyor. Kuşkusuz mücadele yalnızca siyasi alanda yürümüyor. Ekonomi alanında da, siyasi islamın ekonomik tabanını oluşturan islami sermayenin biraz büyüme eğilimi olan kesimi baskı altına alınıyor, devlet ku-

siyasi örgütleri, kendi içlerinde homojen bir yapıda değil. Kendi aralarında da önemli çelişmelere sahipler ve bu çelişmeler nedeniyle de birbirleriyle kavgalılar.

Bu alanda esasta ve çok kabaca ayrıldığında iki kanat var: Bunlardan biri siyasi alanda “tutucu kemalist” olarak adlandırılabilir kanat. Bu kanat, esasta bugüne dek şekillenmiş ve kemalist birtakım dogmaların yön verdiği TC devletinin, çok önemli değişikliklere uğratılmadan sürdürülmesinden yana. Bu kanadın en büyük dayanağı ordu. Türkiye’de büyük bürokrat sermayenin en önemli bölümünü elinde tutan ordu, aynı zamanda siyasi alanda da Türkiye siyasetinin esas belirleyicisidir. Bunlar evet islami sermayeye karşı “laik” ve “batıcı”dırlar. Fakat, batı emperyalizminin “demokratikleşme” yönünde adım atılması talepleri bağlamında, TC’nin “vatani ve milletiyle bölünmezliği” ilkesine(!!!) aykırı gördükleri her reforma, bunu emperyalist efendiler talep etse bile karşıdılar. Bunlar bu tavırlarıyla yer yer emperyalist hegemonyaya karşı “ulusal bağımsızlığı” savunur görünen, “antiemperyalist” görünen konulara girmektedirler.

Diğer kanat siyasi alanda, bir sürü sınırlama ve açıklamayla, “liberal” diye adlandırabileceğimiz kanattır. Bu kanat, esasında batılı emperyalist sermayenin ve bürokrat sermaye ve islami sermaye dışındaki tekeli büyük Türk sermayesinin çıkarları doğrultusunda, hem ekonomik alanda, hem de siyasi alanda liberalleşme talep etmektedir. Ekonomik liberalleşme talepleri, zaten sermayenin mantığı gereği adım adım gerçekleştirilmektedir. Fakat hâlâ tam liberalleşmeye karşı bizzat burjuvazi içinden, en başta da bürokrat burjuvaziden kaynaklanan küçümsenmeyecek bir direniş vardır. Bu direniş, yer yer ülke zenginliklerinin, “halkın malı”nın, emperyalistlere peşkeş çekilmesine karşı, “anti-emperyalist” millici tavırlarla da ortaya çıkan bir direniştir. Kendini en açık bir biçimde özelleştirme siyasetlerindeki kapışmalarda yansıtmaktadır. Siyasi alanda liberalleşme konusunda,

Egemen sınıflar içinde en derin çelişme kendini siyasi islamla egemen sınıfların anda iktidarda olan tutucu kemalist kanadı arasında gösteriyor. Siyasi islamın “ılımlı-demokratik” görünüşlü kitle partisi RP’nin DYP ile birlikte kurduğu hükümet, ordunun daha sonra “postmodern bir darbe” olarak adlandırılan 28 Şubat muhtırası ile durduruldu. RP (ve DYP) hükümetten uzaklaştırıldı. Yerine AnaSol hükümeti geçirildi. Yapılan seçimler ardından, seçimde en fazla güçlenen parti olan MHP de koalisyon içine çekilerek, MHP-DSP-ANAP koalisyon hükümeti oluşturuldu.

sama da, siyasi islamın örgütlenmesini zayıflatmak için, ordunun 28 Şubat’ta verdiği direktifler doğrultusunda adımlar attılar. Siyasi islama saldırıda, siyasi islamın militan-silahlı kesimlerinin –ki bunların en önemli örgütü olan Hizbullah adlı örgüt, PKK’ye karşı yürüten savaşta bizzat devlet tarafından piyasaya sürülmüştü– ortaya çıkarılan hunhar cinayetleri vb. de, siyasi islamın ne büyük tehlike

rumları bu islami sermaye gruplarının gelişmesini engelleyebilmek için alabildiğine saldırıyor. İslami sermayenin küçük ortakları paralarını geri çekmeye zorlanıyor. Medya bu savaşta kamuoyunun kazanılması ve yönlendirilmesinde önemli bir işlev görüyor.

İslamcı sermayenin ve siyasal islamın gelişmesinden rahatsızlık duyma konusunda aynı safta yer alan ‘islamcı’ olmayan egemen sermaye ve onun

Umut isyanda, kurtuluş devrimde!

tutucu kanadın direnişi, ekonomik alandaki direnişten daha da güçlüdür. Bu alanda çatışmalar, AB'ye üyelik sorunları somut olarak gündeme geldiğinde, AB'nin üyelik için TC'nin önüne ev ödevleri koyduğunda çok daha net olarak görülmektedir. Kuşkusuz gelişme acılı ve sancılı olarak da olsa, uzun evrede liberal kanat lehinde olmaktadır ve olacaktır. Fakat anda belirleyici olan –en azından siyasi alanda– hâlâ tutucu kanattır.

Burada ilginç bir durum da yaşanmaktadır: Özellikle AB'ye tam üyelik konusunun gündeme geldiği dönemde siyasi liberalleşme taleplerini daha yüksek sesle seslendirme imkânı bulan liberal kanatla, kendilerine karşı yürüyen süre avının durdurulmasını isteyen, kendileri için siyasi demokrasi talep eden siyasi islam arasında ilan edilmemiş bir ittifak ortaya çıkmaktadır. Tutucu kanat bu durumda, siyasi demokrasi taleplerini, bunlar aynı zamanda hem emperyalist sermayenin –öncelikle de AB'nin– talepleri de olduğu; hem de siyasi islamın taktik nedenlerle ileri sürdüğü talepler de olduğu için, hem “anti-emperyalizm” ve hem de “şeriat karşı modern, laik Atatürkçü Türkiye'nin savunuculuğu” adına geri çevirebilmektedir.

Burda ortaya koyduğumuz şematik tablo kuşkusuz gerçeği çok kaba hatlarıyla koyan bir tablodur. Gerçek bu tablodan çok daha karmaşıktır, çok daha hareketlidir, akışkandır. Egemen sınıfların birbiriyle iktidar için dalaşan bu her üç kanadı (islamcı kanat/tutucu kemalist kanat/liberal kanat) kendi içinde çok parçalıdır. Kendi içlerinde ve birbirleriyle çok karmaşık ilişkilere sahiptirler. Hiçbir parti veya kurum homojen bir yapıda değildir. Kuzey Kürdistan-Türkiye şartlarında en homojen kurum olan ve tutucu kemalist kanadın esas dayanağını oluşturan ordu içinde bile, hem liberal kanadın –bunlar daha çok– hem de islamcılarının –bunlar daha az ve görüldüğü anda temizleniyorlar– temsilcileri var. İslamcılarının esas legal kitle partisi içinde bir bölüm şeriat devleti hedefinden yalnızca taktik olarak değil, gerçekten de vazgeçmek gerektiği görüşünü sa-

vunmakta, genelde “liberal kanat”ın görüşlerine yaklaşmaktadır. RP'nin devamı olarak kurulan ve şimdi kapatılan FP içinde bu temelde bir örgütsel ayrılık gündemdedir.

Burjuvazinin parlamentodaki –FP dışındaki– sağ ve “sol” partileri ve parlamento dışındaki CHP kendi içinde hem “tutucu” hem de “liberal” kanadın temsilcilerini barındırmaktadır. Hepsisi, sonuçta seçimlere ve oya dayalı “sivil” siyasi partiler olarak, ordunun ve bürokrasinin egemenliğine karşıdır. Fakat diğer yandan hepsi de, Türkiye'de ordu iktidarı gerçekliği karşısında, orduyu çok rahatsız etmeyecek bir çizgi izleme durumundadır. Sonuçta, ordunun gerçek egemen olduğu ve tutucu kanatla liberal kanat arasında belli bir dengenin tutturulduğu siyasi iktidarlara yönetilmektedir Türkiye. İki kanadın açık çatıştığı noktalarda, sistem tıkanma noktasına gelmekte, dengeler bozulmakta, siyasi krizler ortaya çıkmaktadır.

Bu kendini son dönemde en net olarak hükümet ile cumhurbaşkanı arasındaki çatışmalarda gösterdi.

DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümeti, aslında ordunun 28 Şubat muhtırasının ürünü olan, yani tutucu kanadın işbaşına getirdiği bir hükümettir. Bu hükümetin en temel özelliği iç politika açısından ordu ile uyum içinde çalışması; ekonomi politikası açısından da uluslararası (emperyalist) kurum ve kuruluşların direktiflerini –başbakan yardımcısı Mesut Yılmaz'ın dediği gibi– “harfiyen uygulaması”dır. Bu hükümet, oy bazında son seçimde oy kullanan seçmenlerin yarısından fazlasının desteğine; Mecliste salt çoğunluğu çok aşan milletvekili sayısına sahip, bu yapıyla şimdiye kadarki koalisyon hükümetleri içinde en güçlü-istikrarlı olan hükümettir. MGK'nin de işareti ve onayıyla bu

hükümet cumhurbaşkanlığı seçimleri gündeme geldiğinde, kendine uygun, güvenilir birini cumhurbaşkanı yapmaya çalışmış, fakat bulunan aday olan Demirel'i kendi içindeki “ihanetler” nedeniyle Çankaya'ya çıkaramamış, daha doğrusu onun Çankaya'dan inmesini engelleyememiştir.

Bu “yenilgi” ertesi hükümet, Anayasa Mahkemesi Başkanı Sezer'i cumhurbaşkanlığına getirmiştir. Hükümetin “namuslu” imajına sahip ve “devletçi” bir noter olarak düşündüğü Sezer, “hukukun üstünlüğü” konusundaki burjuva liberal görüşlerine uygun davranacağını pratikte göstermiş, hükümetin bir dizi –kimi MGK'nin de direktiflerini yerine getirmek amacıyla hazırlanmış– kararnamelerini, yasalarını imzalamadan geri çevirmiştir.

Şimdi, kimi noktalarda, MGK'nin direktifleri doğrultusunda hükümet etmeye çalışan hükümet ve bu hükümet etme işini “hukuk” açısından denetleyen cumhurbaşkanı şahsında iki ayrı iktidar odağı varmış gibi bir görünüm yansımaktadır. Bunun Sezer'in görev süresi dolana dek böyle sürmesi çok zordur, herhalde hükümetin istediği bir şey değildir. Ancak görünürde, Sezer'in istifa etmemesi halinde –ki yine görünürde böyle bir niyeti yok– yasal yolla bir çözüm de yoktur.

İşçi hareketi...

İşçi sınıfının kendiliğinden hareketinin durumuna gelince: Rapor dönemimizde de bu hareketin gerek nicel boyutları, gerekse niteliği konusunda belirleyici önemde bir değişiklik olmadı.

Nicel boyut bağlamında: Geçen dört yıl içinde çok büyük boyutlu ve sendika ağalarının önderliğinde gerçekleşen iki eylem dışında, işçi sınıfının mücadelesini belirleyen, bölük pörçük, az sayıda grev ve direniş eylemleri oldu. Bir bütün olarak ele alındığında, önemli bir ilerlemeden söz edilemez.

Eylemlerin niteliği bağlamında: Eylemlerin niteliğini belirleyen yine eyleme katılanların doğrudan ekonomik

çıkarları; işçi sınıfının doğrudan, çoğu ekonomik talepleri oldu. Eylemler bir bütün olarak ele alındığında basit reform taleplerinin sınırları dışına çıkmadı. İşçi sınıfının mücadelesinin geneli ele alındığında, tespit edilmesi gerekli olan bir gerçek de, mücadelelerin esasta “savunma mücadeleleri” olduğu gerçeğidir. Yani egemen sınıflar gerek ekonomik alanda gerekse siyasi alanda emekçilere saldırmakta, gerçek ücretler düşürülmekte, kitlesel işten çıkarmalar gündeme getirilmekte, kazanılmış kimi haklar budanmaktadır. Mücadeleler yeni haklar kazanma, gerçek ücretleri yükseltme vb. için mücadeleler olmaktan çok, var olanı korumak için yürütülen savunma mücadeleleridir. Büyük katımlı eylemler, açık olarak devletin kontrolündeki sendikaların inisiyatifi altında, sendika ağalarının yönetimi ve denetiminde gelişti. İşçi sınıfı, kendi doğrudan talepleri dışında, kendi dışında gelişen diğer sınıf ve katmanların mücadelelerine kayıtsız kaldı, yer yer hatta, sendika ağalarının marifetiyle devlet safında yer aldı. Bu en açık bir biçimde Abdullah Öcalan’ın tutsak alınması ve yargılanması sürecinde görüldü. Azdırılan şovenist dalga işçi sınıfı içinde de etkisini gösterdi. Bunun dışında, uzun bir süredir devam eden ölüm oruçları konusunda da işçi sınıfının genel tavrı kayıtsızlık oldu.

Türkiye’de yaşayan ve çalışan “yabancı işçiler” bağlamında da, faşist sendika ağalarının “Türk işi, Türk işçilerine” ırkçı-şoven sloganları temelinde geliştirdiği çizgiye karşı işçi sınıfından bir tepki gelmedi.

Sözkonusu slogan bir yanı sıra Türkiye’de bir işçi aristokrat tabakanın varlığının ve bunun geliştirilmek istendiğinin de işaretidir.

Bu slogan aynı zamanda çok uluslu bir devlet olan TC’de Türk olmayan milliyetlerden işçileri de Türk işçisi olarak adlandırıp ezilen milliyetlerin ulusal varlığını inkâr eden, ulusal baskıyı yok sayan ve savunan konumuyla da ırkçı-şovendir.

“Yabancı” işçilere (göçmen işçi) yönelik ırkçı-şoven saldırılara karşı mücadele görevidir. Bu bağlamda “ya-

bancı” işçilerin (göçmen işçilerin) Küzey Kürdistan-Türkiyeli işçilerle tam hak eşitliği savunulmalıdır.

Yani esasta işçi sınıfı mücadelesi açısından, hareket en alt seviyelerde bir yerlerde sürüyor. Bu hareketin bugünkü seviyesinde, gelecek için perspektif daha da gerileme değil, ilerleme, yükselmedir. Önümüzdeki dönemde, son ekonomik krizin derinliği de gözönüne alındığında, işçi sınıfı hareketinde artan bir hareketlilik ve kitleselleşme, yer yer sendika ağaları-

Sendikalar, en büyük işçi sendikası konfederasyonlarının tümü, genel yönetimleri itibariyle, kapitalist düzene karşı köklü bir itirazı olmayan örgütler konumundadır. Bunlar kendi iktidarlarını korumak için her türlü üçkâğıdı yapmakta; sınıf mücadelesinde görevlerini işçi sınıfı ile patronların çıkarlarını uzlaştırmak olarak kavramakta ve ona uygun davranmaktadır. Kamu işçilerinin haklarını “sattıktan” sonra hükümet yetkilileri ile medya önünde el sıkışan Türk-İş Başkanı Bayram Meral sendika bürokrasisinin tipik temsilcilerinden birisidir.

nın kontrolünden çıkıp bağımsız eylemler geliştirme, normal gelişme perspektifidir. Buna hazır olmak, mücadeleler içine girmek, mücadeleler içine doğru düşünceleri taşımak gereklidir; hareketi “bağımsız sınıf hareketi” yönünde gelişmesi doğrultusunda etkilemek bizim görevimizdir.

İşçi sınıfı içinde çalışmada, işçi sınıfını mücadelede ilerletmek için, onların andaki somut reform taleplerini doğru tespit edip, bu mücadelelerin ön saflarında yer alınmalı; sosyalizm/komünizm hedefi bu somut mücadeleler içinde, nihai çözüm olarak propaganda edilmeli; reform mücadelesi ile devrim propagandasının doğru

birleştirilmesi konusunda ustalaşılmasıdır. Salt uzak hedefin propagandası temelinde işçi sınıfının sosyalizm hedefleri için kazanılması mümkün değildir. En basit ekonomik ve reform talepleri için mücadele etmeyen, bu mücadeleler içinde kendi gücünü görüp sınımayan işçilerin sosyalizm hedefleri için mücadele etmesini beklemek boş bir beklentidir.

Sendikalar ve sendikal hareketin durumunu belirleyen, son dört yıl için geneli ele alındığında, gerilemedir.

Ancak egemen sınıfların sendikasızlaştırma saldırılarının boyutları gözönüne alındığında, bu gerilemenin boyutları büyütülmemelidir. İşçilerin büyük bölümü aslında sendikal alanda, kendi çıkarlarını savunacak bir sendikal örgütlenme içinde yer almaya hazırdır. Bunun önündeki en büyük engel “işten atılma korkusu”dur. Hakim sınıfların son yıllarda yoğunlaştırarak sürdürdükleri özelleştirme, taşeronlaştırma siyasetinin sonucu olarak işsizlikte önemli ölçüde bir artış oldu. Her dönemde olduğu gibi işsizlik öncelikle kadın işçileri vurdu. Bu durum önümüzdeki dönemde de devam edecektir.

Bu bağlamda önümüzdeki dönemde

Haydi isyan ateşini körüklemeye!

de sayıları daha da artacak olan işsizlerin örgütlenmesi sorununun da özel bir önemi vardır. Buna uygun bir çalışma yürütmek ve örgütlemeye gitmek, özel öneme sahiptir.

Çalışma dönemindeki deneyimlerimiz sendikal faaliyetlerde çok daha uzun süreli ve sabırlı bir çalışmanın kaçınılmaz zorunluluk olduğunu gösteriyor.

Sendikalar, en büyük işçi sendikası konfederasyonlarının tümü, genel yönelimleri itibariyle, kapitalist düzene karşı köklü bir itirazı olmayan örgütler konumundadır. Büyük sendika konfederasyonlarının köşe başları, düzenin ayrılmaz birer parçası haline gelmiş bürokratlaşmış-aristokratlaşmış işçi önderleri olan sendika ağaları tarafından tutulmuş durumdadır. Bunlar kendi iktidarlarını korumak için her türlü üçkâğıdı yapmaktadır. Sendika içi demokrasi yoktur. Diğer yandan bunlar sınıf mücadelesinde görevlerini işçi sınıfı ile patronların çıkarlarını uzlaştırmak olarak kavramakta ve ona uygun davranmaktadır.

Ancak şu da bilinmelidir: IMF'nin dayattığı ve Türk burjuvazisinin uygulamakta kararlı görüldüğü sendikasızlaştırma siyaseti, sendikaların, dolayısıyla sendika ağalarının da varlığını tehdit etmektedir. Kriz derinleşip saldırılar arttıkça ve kitlesel direniş hareketleri yükseldikçe, sendika ağaları da sendikaları daha fazla mücadele içine çekmek durumunda kalacaktır. Sendikalara bu yüzden bıkip usanmadan harekete geçin çağrısı yapmak, sendika yönetimlerini zorlamak –sendika ağalarının hareket ederlerse bile neden hareket ettikleri konusunda hiç hayale kapılmadan– doğru bir tavidir.

Sendikal hareket bağlamında

- Sendikal örgütlenmeyi güçlendirmek
- Sendikaları mücadeleye zorlamak
- Sendikaları sarı, reformist, faşist sendika ağalarının elinden kurtarmak için, devrimci muhalefeti örgütlemek ve devrimci doğal öncülerini kazanmak için, tabanı kazanmak için taktikler geliştirmek, temel hedefler olarak konmalıdır.

Sendikalar içine girip çalışılmalıdır.

Tecrübeler bunun mümkün olduğunu gösteriyor.

Kuşkusuz, sendikalar içindeki çalışmalar, sendika yönetimlerinden sendika ağalarının uzaklaştırılması, sınıf mücadeleciler işçilerin sendika yönetimlerine gelmesi noktasına vardığında, sendika ağaları “muhalefet”i dışlayacak, arpalıklarını demokratik yarış sonucunu terketmeyecek, sendikaları bölecektir. Fakat daha bu noktadan çok çok uzaktayız. Bunun da bilincinde davranılmalı, devrimci işçileri var olan sendikalardan uzaklaştırıcı, ayrı sendikalar kurmaya yönelik, bu anlamda zaten güçsüz olan sendikal örgütlenmeyi daha da parçalayan bir çizgiden kaçınılmalıdır.

Emekçi hareketi açısından geçen dönem en etkin kesim hizmetlilerdi. Kuzey Kürdistan-Türkiye’de işçi sınıfının önemli bir bölümünü oluşturan, çoğu kamu çalışanı küçük memur olan hizmetliler, geçen dört yıl içinde, en büyük katılımlı iki emekçi eyleminin öznesi oldular. Bunda bu kesim üzerindeki sömürü ve baskıların gerçekten çekilmez boyutu önemli rol oynadı, oynuyor.

Önümüzdeki dönemde bu kesimin gerçek gelirlerinde önemli düşüşler olduğunda –ki görünen budur–, hareketliliğin boyutlarının büyümesi ve devlet tarafından çizilen sınırların zorlanması beklenmelidir.

İşçi sınıfı dışındaki emekçi sınıf ve katmanlar...

İşçi sınıfı dışındaki emekçi sınıfların mücadeleleri bağlamında da genelde söylenecek şey, son dört yıllık dönemde belirleyici önemde bir gelişmenin olmadığıdır.

Köylülerin hareketi bağlamında,

Kuzey Kürdistan-Türkiye çapında bütün köylüleri harekete geçiren geniş katılımlı ve ortak talepli bir köylü hareketi yok. Kuzey Kürdistan’da ulusal talepler, köylülerin esas talepleri. Bu alanda ulusal hareketin tabanını dün olduğu gibi bugün de köylülük oluşturuyor. Üstte hareket giderek çok daha net biçimde burjuva hareketi niteliğinde olsa da, hareketin geniş tabanını köylülük oluşturuyor. “Barış”, hareketin andaki temel talebi; “Kardeşlik”, “Demokratik Cumhuriyet” talepleri de siyasi talepler olarak, ekonomik taleplerin önünde geliyor.

Bunun dışında var olan hareketlilikler, değişik alanlarda devletin taban fiyatı politikasına karşı gelişen hareketler ve Bergama köylülerinin hareketi oldu. Bergama köylülerinin Eurogold’a karşı mücadelesi, köylü mücadelesinde çevre sorunlarının da çıkış noktası olabileceğini gösterdi. Dürtüsü maksimum kâr olan emperyalist-kapitalist sömürü çarkı, hem küçük üreticiyi, hem tarım alanını, hem besi/süt hayvanlarını en kısa zamanda en fazla ve en yoğun biçimde mahvediyor. Yaşama temellerini sarsıyor. Bunun görüldüğü ölçüde, buna karşı direniş –Bergama köylülerinin eyleminde olduğu gibi– kaçınılmaz olarak gelişecektir.

Çevre mücadelesi düzen içi olmakla beraber, –harekete katılanların sayısı ve çevre bilincinin gelişmesi bağlamında– gelişme göstermiştir. Kapitalizm tarafından doğanın kâr uğruna hoyratça talanı, doğanın doğal dengesinin bozulması sonucuna yolaçmış, doğa tamir edilemez yaralar almıştır. Önümüzdeki dönemde de çevre alanındaki bilinçlenme, hareketlilik sürecektir. Bunun maddi temeli ülkemizde vardır.

Yeni “ekonomik program” daha hızlı kapitalistleşme için küçük ve orta köylülüğü daha hızlı bir şekilde yok etmeyi (devlet desteklerinin vb. kesilmesini vs.) öngörmektedir. Bu, bu alanda da hareketliliğin önümüzdeki dönemde artacağı anlamına gelir.

IMF programlarının varlığına kasettiği kesimlerden biri de küçük esnaf kesimidir. Kuzey Kürdistan-Türki-

IMF programlarının varlığına kastettiği kesimlerden biri de küçük esnaf kesimidir. Kuzey Kürdistan-Türkiye’de kitle olarak önemli bir emekçi kesimini oluşturan, kendileri yer yer ücretli emek sömürmelerine rağmen, kendi dükkanlarında kendileri de çalışan ve zar zor geçinen küçük esnaflar varlıklarına yönelen devlet saldırıları karşısında eylemler örgütlediler. Önümüzdeki dönemde bu alanda da hareketlenme beklenmelidir.

ye’de kitle olarak önemli bir emekçi kesimini oluşturan, kendileri yer yer ücretli emek sömürmelerine rağmen, kendi dükkanlarında kendileri de çalışan ve zar zor geçinen küçük esnafların varlıklarına karşı yönelen saldırılara direnmesi normal gelişme olacaktır. Önümüzdeki dönemde bu alanda da hareketlenme beklenmelidir. Küçük esnafların hareketi içine de güç oranında girilmeli, onların somut talepleri için (esnaf kredilerinin arttırılması, kredi faizlerinin düşürülmesi, borç ödemelerinin ertelenmesi, esnaflardan alınan vergi oranlarının düşürülmesi vb.) mücadele edilirken, aynı zamanda halk demokrasisi ve sosyalizmin esnaflara ne getireceği anlatılmalıdır.

Öğrenci hareketi, kadın hareketi gibi toplumsal hareketlerde de geçen dönemin belirleyici özelliği durgunluk, yeni bir atılım olmamasıydı. Fakat bu alanlarda da önümüzdeki dönemin, geçen dönemlere göre çok daha

hareketli olacağıın işaretleri vardır.

Bir bütün olarak ele aldığımızda, daha geriye gitmesi çok zor olan bir kendiliğinden mücadele seviyesi; mücadeleler arasında “bundan kötüsü zor olur” denebilecek bir kopukluk, her kesimin kendi özel talepleriyle kendi mücadelesini yürüttüğü, diğer kesimlerin seyirci kaldığı bir durum söz konusu geçen dört yıl açısından.

Kuzey Kürdistan-Türkiye’de ezilen halkların durumu ve mücadelesi...

Kuzey Kürdistan-Türkiye bir halklar hapisanesidir. Faşist Türk devleti, cumhuriyet tarihi boyunca baskı altında tuttuğu, azgın ırkçı-şoven politika ve uygulamalarla sindirdiği, asimile etmeye çalıştığı uluslar ve milliyetler üzerindeki hakimiyet-

tini ve terörünü geçtiğimiz dört yıllık süreçte de sürdürmüştür.

Geçtiğimiz çalışma döneminde, faşist Türk devletinin milli temeldeki baskıları/uygulamaları karşısında –Kürt ulusu dışında– değişik halklarda yer yer milli uyanışlar görüldü (Lazlar, Sinti-Romanlar, Asuriler, Ermeniler). Söz konusu halklar/kesimler cılız bir sesle de olsa “Biz varız” dediler; farklı kimliklerini ortaya koydular, kimi kültürel talepler ileri sürdüler. Buna karşılık Türk hakim sınıfları; gerek Avrupa’nın baskısıyla, gerek “liberalleşme” adına; bu kesimlerin –özellikle Hristiyan azınlık olan Süryanilerin– haklarını verecekleri yönünde tavırlar takındı. Kimi durumlarda ise yok sayma durumu sürdü.

Geçtiğimiz çalışma döneminde yaşanan kimi olaylar, faşist Türk hakim sınıflarının en duyarlı oldukları meselelerden birisinin Ermeni meselesi olduğunu yeniden ve yeniden göstermiştir.

Gelecek işçi sınıfının ve ezilen halkların!

Yine geçtiğimiz çalışma döneminde de faşist Türk hakim sınıfları Ermeni sorununu Türk şovenizmini azdırmak için kullandılar, kullanıyorlar.

Ancak bu sorunu sadece Türk hakim sınıfları değil, kimi emperyalist güçler de kullanmaya çalıştılar.

Son dönemlerde emperyalist ülkelerin parlamentolarında Ermeni sorunu ve soykırımı gündeme getirilmeye çalışılıyor. Fransa parlamentosunda soykırımı tanıyan ve bunu reddetmeyi cezalandırmayı öngören bir yasa çıkarıldıktan sonra, İsviçre parlamentosunda da bu sorun gündeme alındı. Emperyalist ülkelerin parlamentolarında Ermeni soykırımı sorununun gündeme getirilmesinin arkasında Ermenistan ve diasporadaki Ermeni lobilerinin olduğu çok açık. Bu gündemleştirmede bu ülkelerdeki iç siyaset önemli bir rol oynuyor.

Dış politika açısından da bu gündemleştirme, Türkiye’yi baskı altında tutmanın veya onunla pazarlıklarda elde bir koz tutmanın aracı işlevini görüyor.

Ermeni lobisi ve Ermenistan açısından, bu kararlar önemli. Çünkü Ermeni soykırımının yaşandığı kabul ettirildikten sonra Türkiye’den tazminat talepleri gündeme getirilebilir. Bu pratikte yapılmasa bile, bir dizi konuda Ankara ile pazarlıkta, Ermenistan’a güç katar.

Bizim bu bağlamda çizgimiz nettir:

Ermeni soykırımı yaşanmıştır. Kuzey Kürdistan-Türkiye’deki Ermenilerin Türk egemenleri tarafından –Türk ve Kürt halkı da kullanılarak– Birinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında Batı Ermenistan’dan sürülmesi ve bir ulus olmaktan çıkarılması planlı yapılan bir soykırımdır. Yüzyılın bu ilk soykırımını lanetlemek, TC’nin bu soykırımın suçlusu ve sorumlusu olduğunu kabul ve ilan etmek, yalnızca komünistlerin değil, demokratların da görevidir. Soykırımın tanınması, aynı zamanda Batı Ermenistan’dan sürülen Ermenilerin geri dönme, yerleşme ve ayrılma haklarının da tanınmasını gerektirir. Biz, “Ermeni Sorunu”ndaki gelişmelerde bir yandan emperyalistlerin sahtekârlığı-

nı, ikiyüzlülüğünü teşhir ederken, diğer yandan Ermeni soykırımı gerçeğinin dile getirilmesini merkeze koyduk, koyarız.

Kuzey Kürdistan-Türkiye’de ulusal sorunda anda esas sorun dün olduğu gibi bugün de Kürdistan meselesidir. Geçtiğimiz çalışma döneminde en olumsuz gelişme de Kürt ulusal mücadelesi ve onun andaki öncü gücü olan PKK bağıntısında yaşanmıştır.

PKK’nin Başkanı Abdullah Öcalan, uluslararası bir komplo sonucu, emperyalist ve gerici güçler tarafından faşist Türk devletine teslim edildi. Bu teslim etme işinin olduğu biçimde gerçekleşmesinde PKK’nin ve en başta da Abdullah Öcalan’ın emperyalist ve gerici güçlere güven duyan ve kendi gücünü abartıp emperyalist güçlerle adeta “devletten devlete” pazarlık eder konumda olduğunu sanan tavır ve değerlendirmeleri de belirli bir rol oynadı. Faşist Türk devleti Abdullah Öcalan’ı ve onun şahsında Kürt ulusal mücadelesini ve Türk devletine karşı her türlü mücadele ve başkaldırıyı, göstermelik bir mahkemede yargılayarak, idama mahkûm etti. Abdullah Öcalan TC’nin eline tutsak düştükten sonra da, ona açık işbirliği önerdi ve Kürtlere verilecek kimi hak kısıntıları karşılığında o güne kadar TC’ye karşı savaştan PKK güçlerinin, TC’nin gücü haline dönüştürülmesi için hizmete hazır olduğunu açıkladı. TC fakat Öcalan’dan silahlı mücadeleden vazgeçme ve “işbirliği” önerisi değil, tam pişmanlık ve teslimiyet açıklaması talep ediyordu. Ve hiçbir pazarlığa yanaşmayan bir tavır sergiliyordu. PKK, Abdullah Öcalan’ın “silahlı mücadeleyi durdurma” direktifine uydu. PKK’nin silahlı güçlerinin esası, Kuzey Kürdistan’dan Güney Kürdistan’a çekildi. PKK’nin, aslında daha doksanlı yılların başlarında iyice oturduğu

silahlı reformizm hattı; Abdullah Öcalan’ın faşist TC mahkemelerinde formüle ettiği, PKK 7. Kongresince de onaylanan İmralı çizgisiyle, artık dönüşü mümkün olmayan bir biçimde perçinlendi, bir anlamda mantıki sonucuna kadar ilerletildi. PKK daha önce Kuzey Kürdistan’da yürüttüğü silahlı mücadeleyi bütünüyle durdurdu.

PKK’nin söyleminde –reformist çizgiye rağmen– yer yer halen var olan kimi programatik hedeflerden (“Bağımsız Birleşik Demokratik Kürdistan”) vazgeçildiğinin resmen ilanı; kimi devrimci söylemlerden resmen uzaklaşılması (TC devletinin devlet bütünlüğünün sorgulanmasından resmen vazgeçilmesi), resmi çizginin “demokratik cumhuriyet” için demokratik yollardan mücadele temeline resmen oturtulması ile; faşist TC’yi tehdit eden PKK önderliğindeki Kürt ulusal mücadelesi, gerçek anlamda TC için bir tehdit ve tehlike olmaktan çıktı. Bu gelişmeler sonucunda, Kuzey Kürdistan-Türkiye’de devlete karşı halk hareketinin içinde en büyük kitlesel gücü oluşturan PKK önderliğindeki Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, devlete karşı bir mücadele olmaktan çıktı. Bu mücadele PKK’nin reformist çizgisine rağmen, pratikte TC’nin Kuzey Kürdistan’daki sömürgeci egemenliğini sorguladığı ölçüde, faşist TC’yi zayıflatıyor, onu zorluyor; Kuzey Kürdistan-Türkiye’de demokratik devrim hareketinin önemli bir unsurunu, pratikte kitle etkisi ve harekete geçirdiği kitle açısından andaki en önemli gücünü oluşturuyordu. Bu gücün devlete karşı savaştan bir güç olarak devreden çıkması, Kuzey Kürdistan-Türkiye devrimi açısından çok önemli bir gerileme, bir kayıp anlamına geliyordu. PKK’nin silahlı gücü, gerilla savaşı da, TC’yi zorluyor, amacı kimi reformlar olsa da bu savaş TC’nin silahlı güçlerinin önemli bir bölümünü bağlıyor; Kuzey Kürdistan-Türkiye devriminin önemli bir gücünü oluşturuyordu. Bu savaşın durdurulması da, Kuzey Kürdistan-Türkiye devrimi açısından, faşist TC’ye karşı pratikte savaştan bir silahlı gücün, an-

da en büyük silahlı gücün devreden çıkması dolayısıyla çok önemli bir kayıp, devrimci mücadele açısından çok önemli bir gerileme anlamına geliyordu. Geline yerde PKK, aslında Kürt burjuvazisinin liberal-demokrat siyasi örgütü olarak legal olarak siyaset yapabilmek hakkını talep ediyor. PKK, yönetim kademelerinde ve siyasetinde giderek artan ölçüde köylü örgütü olmaktan, liberal burjuva örgütü olmaya doğru evrimini tamamlama sürecini yaşıyor. Diaspora Kürtleri bu süreçte önemli bir rol oynuyor. 2000 yılı içinde yurtdışında kurulan “Kürt İşverenleri örgütü” Karsaz, bu dönüşümün bir sembolü âdeta.

PKK'nin şimdiki siyaseti Türkiye'de egemen burjuvazinin liberal kanadının siyasetine eklenen bir siya-

settir. Tutucu kanat “Kürt” kimliğine tahammülsüz olduğu için, Kürt kimliğiyle siyaset yapılmasına ilke olarak karşı çıkıyor. Bu kanat PKK'nin siyaset değişikliğinin “taktik”, “kandırma” olduğu, takiye olduğu savlarıyla hâlâ PKK'nin geri kalan askeri gücünün de bütünüyle yok edilmesiyle Kürt sorununu çözebileceği iddiasını ileri sürüyor. Egemen Türk politikası da şimdilik bu doğrultuda uygulanıyor. Güney Kürdistan'da PKK'nin askeri varlığına son vermek için şimdi YNK, PKK üstüne saldırtılıyor. TC'nin, PKK ne yaparsa yapsın, onu yok etmeye kararlı olduğunu gösterdiği durumda, PKK'nin isteği bu olmasa da silahlı direnişten başka yolu kalmıyor. Son dönemde PKK Merkez Konseyi adına yapılan açıklamalarda bu yüzden çokça “meşru müdafaa hak-

PKK'nin Başkanı Abdullah Öcalan, uluslararası bir komplo sonucu, emperyalist ve gerici güçler tarafından faşist Türk devletine teslim edildi. Faşist Türk devleti Abdullah Öcalan'ı ve onun şahsında Kürt ulusal mücadelesini ve Türk devletine karşı her türlü başkaldırıyı, göstermelik bir mahkemede yargılayarak, idama mahkûm etti. PKK, Abdullah Öcalan'ın “silahlı mücadeleyi durdurma” direktifine uydu. PKK'nin silahlı güçlerinin esası, Kuzey Kürdistan'dan Güney Kürdistan'a çekildi. PKK Kuzey Kürdistan'da yürüttüğü silahlı mücadeleyi bütünüyle durdurdu.

kı”ndan söz ediliyor.

TC'nin PKK konusunda anda egemen olan siyaseti, onu bütünüyle yok etme siyasetidir. Tutucu kanat bu konuda kendi siyasetini devlet siyaseti olarak yürütme durumundadır. Fakat bu politikanın gerçekçi olmadığını savunanların sayısı egemen sınıfların siyasi temsilcileri içinde de giderek artıyor.

TC'nin PKK'yi tümüyle yoketme siyaseti karşısında PKK'nin barış siyaseti çeşitli yol ve yöntemlerle sür-

dürülüyor. Bu “barış” siyaseti özellikle diasporadaki Kürtler tarafından gerçekleştirilen “Kimlik Bildirimi” ile uluslararası alana taşınarak TC “barış”a zorlanmak isteniyor.

PKK'nin gerek birinci “barış hamlesi” ve gerekse “ikinci barış hamlesi” ve bunun bir parçası olarak Avrupa'da yürütülen “Kürt kimliği bildirimini için imza kampanyası” izlenen barış siyasetinin devamıdır. Yeni bir anlayış yoktur. Bütün taktikleri “barış”a hizmet içindir. “Kürt kimliği bildirimini

Gelecek bolşevizmin!

için imza kampanyası” reformist barış siyasetinin bir parçası olarak yürütülmesine rağmen, bu kampanyanın demokratik ve haklı bir yanı vardır. Biz onun reformist, düzen içi çözüm arayan yanına karşıyız ve fakat bu demokratik yanını destekliyoruz.

TC'nin dış sömürgesi Kuzey Kıbrıs'ta durum ve gelişmeler...

TC yalnızca kendi “devleti içinde” baskıcı, şovenist saldırgan bir siyaset uygulamamakta, aynı zamanda dışta da bu siyasetini sürdürmektedir. Bunun en açık örneği Kuzey Kıbrıs'ın durumudur.

Kuzey Kıbrıs'ı işgal altında tutan Türk hakim sınıflarının Kıbrıs politikası statükoyu ayrılık yönünde daha da derinleştirmeye çalışma yönündedir. Türk devleti, MGK kararlarıyla, sömürge valisi görevini yüklenen bir başkanlık ve adadaki işbirlikçileri üzerinden Kuzey Kıbrıs'ta sömürgeciliği sürdürmektedir. Geçtiğimiz çalışma döneminde siyasi planda Türk devletinin çizgisinden biraz sapan hükümet alaşağı edilmiş, yeni bir hükümet kurulmuştur. Ekonomik olarak KKTC'de bir çöküntü yaşanmakta, ekonomi Türk hakim sınıflarının desteğiyle ayakta tutulmaya çalışılmaktadır. Banka hortumlama olayları karşısında bankerzedelerin “KKTC” meclisini işgaliyle sonuçlanan tepkileri beraberinde getirmiştir.

Son dört yılda Kuzey Kıbrıs'ta yaşanan gelişmelerden birisi Kuzey Kıbrıs'ta Kıbrıslı Türkler ile 1974 askeri müdahalesi sonrasında Kuzey Kıbrıs'a yerleştirilen Türkiye göçmeni Türkler arasında çelişmelerin giderek derinleşmesidir. Kuzey Kıbrıslı Türk halkı Türk devletinin adadaki işgalinden rahatsızdır; gerek ekonomik alanda yaşanan çöküntü, gerek siyasi alanda yaşanan çözümsüzlük durumu Kıbrıslı Türklerin Türk devletine ve onun uzantılarına yönelik tepkileri geliştirmektedir.

Kıbrıslı Türklerin gerek ekonomik, gerekse siyasi yapılanmaya karşı tep-

kilerinin gelişip güçlenmesi karşısında Türk devleti ve onun işbirlikçileri önümüzdeki yıllarda iç ve dış politika da olayların kendi denetiminden çıkma eğilimlerini de bağrında taşıyan gelişmeleri engellemek için hazırlıklarını sürdürmektedirler. İçte kendi siyasetlerini harfiyen yerine getirecek bir hükümetin kurulması, Kıbrıslı Türkler arasında gelişen tepkilerin dizginlenmesi için ırkçı-şoven politikalarda yoğunlaşma, muhalefetin sivil ve resmi terör ile sindirilmesi için çeşitli örgütlenmelerin yaratılması bu hazırlıklardan bir kaçıdır.

Avrupa Birliği'nin Kıbrıs'ı tam üyeliğe alma planına bağlı olarak bugünkü mevcut durumda Kuzey Kıbrıs'ın bu planın dışında kalması olasılığı Kıbrıslı Türklerin Türk devletine ve onun Kıbrıs'taki uzantılarına karşı tepkileri artırmaktadır; bu tepkiler önümüzdeki süreçte daha da artacaktır. Önümüzdeki dönemde “İşgal ordusunun Kuzey Kıbrıs'tan defolması” talebi daha yoğun olarak gündeme gelecektir. Bu haklı bir taleptir. Bu talep herşeyden önce Kuzey Kürdistan-Türkiye işçi sınıfının talebi haline gelmelidir.

Objektif şartlar esasında başta işçi sınıfı olmak üzere toplumun tüm kesimlerini harekete zorluyor. Önümüzdeki dönem, bundan önceki döneme göre daha fazla hareketlilik, gelişmenin normal yönüdür.

Bizim açımızdan önemli olan, toplumsal hareketlerin içine –işçi sınıfı hareketini esas ve temel alarak– girmek; bunların içine doğru düşünceleri taşımak, bu mücadeleler arasındaki kopuklukları elimizden geldikçe ortadan kaldırmaya çalışmaktır.

Bütün mücadeleler içinde, gücümüzün de azlığının bilincinde, işçi sınıfı hareketinde yoğunlaşmak zorunludur. Diğer sınıf ve katmanların mücadele taleplerini de işçi sınıfının mücadele talepleri haline getirmek için çalışmak, diğer sınıf ve tabakaların mücadeleleri açısından bizim öncelikli işimiz olarak kavranmalı, buna uygun davranılmalıdır.

Önümüzde daha hareketli bir sınıf mücadelesi dönemi var. Bu hareketlilik, komünist düşüncenin ve örgütlenmenin yaygınlaştırılması açısından, bundan önceki döneme göre daha geniş fırsatlar sunacaktır. Bu fırsatlardan azami ölçüde yararlanmak bizim görevimizdir. Hayale kapılmadan, durumu doğru değerlendirerek, her fırsattan yararlanarak, azami ölçüde güçlenmek, daha büyük mücadelelere daha hazırlıklı hale gelmek – görevimiz budur.

▲